

2013

Toimintakertomus ja tilinpäätös

Sisällys

Tilinpäätös	1
Hallituksen toimintakertomus	2
Konsernin laaja tuloslaskelma	7
Konsernin tase	8
Konsernin rahavirtalaskelma	9
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	10
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	12
Liite 1	13
Liite 2	22
Liite 3	23
Liitteet 4-15	27
Liite 16	32
Liite 17	33
Liitteet 18-22	35
Liite 23	39
Liitteet 24-28	41
Liite 29	44
Liitteet 30-32	47
Liitteet 33-35	49
Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)	52
Tuloslaskelma ja tase	53
Laadintaperiaatteet	56
Tuloslaskelman liitetiedot	57
Taseen liitetiedot	60
Hallituksen voitonjakoehdotus	66
Tilintarkastuskertomus	67

Tilinpäätös 2013

Pohjolan Voima -konsernin avainluvut 2013

IFRS*	2013	2012	2011	2010	2009
Liikevaihto, m€	722	838	1 130	1 041	833
Liiketulos, m€	23	10	216	37	-48
Korolliset nettovelat, m€	1 017	1 083	851	1 110	1 113
Osuus liikevaihdosta, %	141	129	75	107	134
Omavaraisuusaste, %	42	35	41	35	34
Taseen loppusumma, m€	2577	2 398	2 555	2 587	2 548
Investoinnit (pl. sijoitukset), m€	24	36	34	52	113
Henkilökunta keskimäärin*	270	454	487	512	547

* Ei sisällä enemmistöomisteisen Teollisuuden Voiman henkilöstöä.

Tutustu toimintakertomukseen ja tilinpäätökseen

Voit tutustua hallituksen toimintakertomukseen verkkovuosikertomuksestamme. Toimintakertomus ja tilinpäätös ovat luettavissa myös pdf-muodossa. Verkkovuosikertomuksen [materiaalipankissa](#) voit ladata koko vuosikertomuksen tai koota haluamasi sivut pdf-dokumentiksi.

▸ Toimintakertomus

Tilinpäätös 2013

- **Konsernin laaja tuloslaskelma**
- **Konsernin tase**
- **Konsernin rahavirtalaskelma**
- **Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista**
- **Konsernitilinpäätöksen liitetiedot**
- **Emoyhtiön tilinpäätös**
- **Hallituksen voitonjakoehdotus**
- **Tilintarkastuskertomus**

Hallituksen toimintakertomus

Toimintaympäristö

Vuonna 2013 Suomen sähkön kulutus oli 83,9 TWh (85,2 TWh vuonna 2012). Sähköä tuotettiin Suomessa 68,2 (67,7) TWh ja sitä tuotiin Suomeen nettomääräisesti 15,7 (17,4) TWh. Sähkön nettotuonti pysyi korkealla tasolla ja tuontisähköllä katettiin 18,7 (20,5) prosenttia Suomen sähkön kulutuksesta. Vuoden 2012 hyvänä jatkunut pohjoismainen vesitilanne pysyi alkuvuoden 2013 kohtuullisen hyvällä tasolla, mikä lisäsi tuontisähkön määrää. Prosessiteollisuuden tuotannoissa oli elpymisen merkkejä, vaikkakin vientiteollisuuden haasteiden ja poikkeuksellisen lämpimän vuoden seurauksena kokonaisenergiankulutus laski prosentin edellisvuodesta. Teollisuuden sähkön kulutus kasvoi prosentilla, kun taas muiden sektorien sähkönkulutus oli 3,5 prosenttia edellisvuotta pienempi lämpimän sään vuoksi.

Nord Pool Spot-kauppaa käytiin 493 TWh (432 TWh). Systeemihinnan vuosikeskiarvo oli 38,10 (31,20) euroa megawattitunnilta ja Suomen aluehinnan keskiarvo 41,16 (36,64) euroa megawattitunnilta. Suomen korkeampaan aluehintaan vaikutti Ruotsin ja Norjan hyvä vesitilanne sekä Venäjän tuontia rajoittaneet kapasiteettimaksut.

EUA-päästöoikeuden hinta pysyi koko vuoden 2013 alhaisena ja vaihteli 2,75 eurosta 6,66 euroon.

Pohjolan Voiman sähkön ja lämmön tuotanto

Vuonna 2013 Pohjolan Voiman sähkön kokonaishankinta oli 16,2 (20,2) TWh. Konsernin sähkön tuotannon osuus tästä oli 15,6 TWh (14,6), josta emoyhtiön toimitukset osakkailleen olivat 15,0 (14,0) TWh. Tytäryhtiöiden toimitukset muille omistajilleen olivat 0,6 (0,5) TWh. Ostot pohjoismaisilta sähkömarkkinoilta olivat 0,7 (5,6) TWh ja myynnit 0,6 TWh (0,5). Lämmöntoimitukset olivat 7,7 (7,9) TWh.

Ydinvoiman osuus sähkön hankinnasta oli 53,3 (41,0) prosenttia. Teollisuuden Voiman Olkiluodon ydinvoimalaitos tuotti sähköä 14,6 (14,4) TWh, josta Pohjolan Voima sai omistusosuutensa mukaisesti 8,3 (8,2) TWh. Ydinvoima ylsi Olkiluodon historian korkeimpaan tuotantotulokseen. Olkiluodon laitosyksikköjen yhteinen käyttökerroin oli 95,1 (93,7) prosenttia.

Vesivoiman osuus 1,6 (2,1) TWh oli 10,1 (10,9) prosenttia sähkön hankinnasta. Vesivoiman tuotannolle vuosi 2013 oli edellisvuotta haastavampi kuivan kesän ja alkusyksyn vuoksi.

Lauhdevoimaa Pohjolan Voima tuotti 2,2 (1,0) TWh, joka oli 14,1 (5,0) prosenttia sähkön hankinnasta. Lauhdevoiman tuotanto kasvoi merkittävästi edellisestä vuodesta, kun pohjoismainen hydrologinen tilanne heikentyi. Lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitoksissa sähköä tuotettiin yhteensä 3,5 (3,3) TWh.

Sähkön hankinta (GWh)	2009	2010	2011	2012	2013
Ydinvoima	8 170	7 988	8 025	8 165	8 296
Vesivoima	1 551	1 670	1 709	2 143	1 566
Yhteistuotanto	3 090	4 032	3 587	3 266	3 502
Lauhdevoima	2 419	3 810	1 548	995	2 193
Tuulivoima	108	103	92	0	0
Sähkön osto	6 355	5 883	9 360	5 613	673
Yhteensä	21 693	23 485	24 321	20 182	16 229
Liikevaihto	838	1 041	1 130	838	722

PVO-Lämpövoiman Kristiina 1 ja PVO-Huippuvoiman Vaskiluoto 3 öljykäyttöiset voimalaitokset ovat vuokrattuina tehoeservijärjestelmään 1.7.2013 - 30.6.2015.

Investoinnit

Pohjolan Voima -konsernin investoinnit ilman sijoituksia ja päästöoikeuksien hankintaa olivat yhteensä 23,7 (36,1) miljoonaa euroa.

PVO-Vesivoima Oy sai korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen lijoen neljää voimalaitosta koskevassa kiistassa vesivoiman pysyvästä käyttöoikeudesta ja päätöksen mukaisesti aineettomiin oikeuksiin kirjattiin investointina 10,6 miljoonan euron korvaus. PVO-Vesivoima Oy jatkoi lijoen vesivoimalaitosten perusparannusohjelmaa investoimalla 3,0 (4,8) miljoonaa euroa Pahkakosken muutostöihin. Koko tehostamisohjelma saadaan päätökseen vuoden 2014 alkupuoliskolla.

Biovoimalaitoksiin investoitiin 3,3 (27,3) miljoonaa euroa. Rauman Biovoima Oy aloitti kierrätyspolttoaineiden käyttöön liittyvän investoinnin. Kierrätyspolttoaineen vastaanottoon, käsittelyyn, varastointiin ja syöttöön liittyvään laitteistoon investoitiin tilikauden aikana 1,6 miljoonaa euroa.

Muut investoinnit olivat korvaus- ja perusparannusinvestointeja.

Pohjolan Voima Oy on sijoittanut rakenteilla olevaan OL3-ydinvoimalaitosprojektiin vuosina 2004 - 2013 yhteensä 600,0 (540,0) miljoonaa euroa. Sijoitukset perustuvat OL3:n rahoitussuunnitelmaan, jonka mukaan investoinnin edellyttämää omaa pääomaa kerrytetään projektin etenemisen mukaisesti.

Pohjolan Voima osallistuu Teollisuuden Voiman uuden ydinvoimalaitoksen, OL4-hankkeen, suunnittelu- ja kilpailuvaiheeseen. Teollisuuden Voima jatkoi OL4-hankkeen valmistelua. Suunnittelu- ja kilpailuvaiheen kustannus on enintään 300 miljoonaa euroa, josta Pohjolan Voiman osuus on noin 176 miljoonaa euroa. OL4-hankkeen rahoittamiseen Pohjolan Voima on nostanut osakaslainaa 35,1 (29,3) miljoonaa euroa ja nostamattomia osakaslainasitoumuksia on yhteensä 128,9 (134,7) miljoonaa euroa. Osakaslainoilla on Pohjolan Voima Oy:n kaikkia muita velkasitoumuksia huonompi etuoikeus. Pohjolan Voima on vastaavasti sijoittanut Teollisuuden Voiman OL4-hankkeeseen 35,1 (29,3) miljoonaa euroa osakaslainaa.

Tutkimus ja kehitys

Tutkimus- ja kehitysmenot olivat 0,7 (vuonna 2012: 0,6 ja vuonna 2011: 0,3) miljoonaa euroa.

Tutkimus- ja kehitystoiminnassa tutkittiin mm. paahdetun puuperäisen biomassan soveltuvuutta hiilivoimalaitoksen polttoaineeksi, voimalaitostuhkan hyötykäyttämällisyyksiä ja jalostamista raaka-aineiksi sekä teknologiavaihtoehtoja teollisuuspäästödirektiivin tiukkeneviin päästövaatimuksiin.

Henkilöstö

Konsernin palveluksessa työsuhteessa oli keskimäärin 270 henkilöä (vuonna 2012: 454 ja vuonna 2011: 487). Konsernin tilikauden palkat ja palkkiot olivat yhteensä 17,0 miljoonaa euroa (vuonna 2012: 25,0 miljoonaa euroa ja vuonna 2011: 25,7 miljoonaa euroa).

Emoyhtiön palveluksessa työsuhteessa oli keskimäärin 87 henkilöä (vuonna 2012: 70 ja vuonna 2011: 72). Palkat ja palkkiot tilikaudella olivat yhteensä 7,0 miljoonaa euroa (vuonna 2012: 5,8 miljoonaa euroa ja vuonna 2011: 6,0 miljoonaa euroa).

Vakituisen henkilöstön keski-ikä oli konsernissa 46,6 (49,3) vuotta.

Proma-Palvelut Oy:n liiketoiminta päättyi ja konsernin sisällä 73 henkilöä siirtyi PVO-Lämpövoima Oy:n palvelukseen. Konsernin ulkopuolelle henkilöstöstä siirtyi yhteensä 92 henkilöä osakkuusyhtiö Vaskiluodon Voima Oy:n ja palveluntuottajan palvelukseen.

Emoyhtiön henkilöstömäärä lisääntyi tilikauden alussa, kun koko Powest Oy:n henkilöstö siirtyi emoyhtiön palvelukseen. PVO-Pool Oy sulautui ja henkilöstö siirtyi vanhoina työntekijöinä emoyhtiöön 31.12.2013, minkä vuoksi emoyhtiön henkilöstömäärä edelleen kasvaa vuonna 2014.

PVO-Vesivoiman käynnissäpidon yhteistyö Caverion Industria Oy:n kanssa alkoi 1.9.2013 ja PVO-Vesivoimasta siirtyi 27 henkilöä Caverion Industria Oy:n palvelukseen vanhoina työntekijöinä.

Ympäristö

Kaikkilla Pohjolan Voiman voimalaitoksilla on voimassa olevat ympäristöluvut. Konsernin ympäristöasioiden hallinta perustuu ISO 14001 -standardin mukaisiin sertifioituihin ympäristöjärjestelmiin. Pohjolan Voiman yhteisyrityksen Teollisuuden Voiman ympäristöasioiden hallintajärjestelmä, johon kuuluvat myös OL3-rakentamisvaiheen toiminnot, on lisäksi EMAS-rekisteröity. Pohjolan Voiman tuotannossa ei tapahtunut merkittäviä ympäristöpoikkeamia vuonna 2013.

Vesistöjen säännöstely ja vesivoimalaitosten käyttö oli lupaehtojen mukaista. Kemi- ja Lijoen vesistöjen sekä merialueen kalakantojen ylläpitämiseksi istutettiin 2,5 (2,9) miljoonaa kalaistukasta. Kemijoen meri- ja jokialueelle istutettiin yhdessä Kemijoki Oy:n kanssa 4,8 (4,9) miljoonaa istukasta, josta PVO-Vesivoima Oy:n osuus on 17 prosenttia eli 0,8 (0,8) miljoonaa istukasta. Istutukset pystyttiin toteuttamaan laadittujen istutussuunnitelmien mukaisesti.

PVO-Vesivoima Oy osallistuu yhdessä lijojen alueen kuntien ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hallinnoimaan Lijoen kalatiet -hankkeeseen, jonka tavoitteena on aikaansaada tarkat kalatiesuunnitelmat Lijoen alaosan voimalaitoksille sekä kalateiden rakennuslupien hakeminen. Lupien hakeminen edellyttää kuntien yhteisen hallinto-organisaation perustamista

Kaikki konsernin lämpövoimalaitokset kuuluvat päästökauppalaan piiriin. Tuotannosta aiheutuneet hiilidioksidipäästöt kasvoivat edellisvuoteen verrattuna fossiilisten polttoaineiden käytön noustua. Itse tuotetun sähkön ja lämmön hiilidioksidipäästöt olivat 3,4 (2,4) miljoonaa tonnia. Tilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetaan vain tytäryhtiöiden hiilidioksidipäästöt 2,2 (1,4) miljoonaa tonnia.

Myös muut päästöt ilmaan kasvoivat. Rikkidioksidipäästöt olivat 2,6 (2,1) tuhatta tonnia, typenoksidipäästöt 5,3 (4,4) tuhatta tonnia ja hiukkaspäästöt 0,3 (0,2) tuhatta tonnia.

PVO-Lämpövoiman Kristiinan voimalaitokselle myönnettiin vuonna 2011 ympäristölupa biopolttoaineen ja turpeen kaasuttamiselle ja kaasun käyttämiselle hiilikattilan polttoaineena sekä lisäksi uudelle monipolttoainekattilalle, joka voisi korvata vanhan öljylauhdelaitoksen. Vaasan hallinto-oikeus antoi ratkaisunsa ympäristölupapäätöksissä jätettyihin valituksiin maaliskuussa 2013. Valituskäsittely jatkuu Korkeimmassa hallinto-oikeudessa, joten lupa ei ole lainvoimainen.

Teollisuuspäästöjen direktiivi (IE = Industrial Emissions) tuli voimaan vuonna 2011 ja sen kansallinen toimeenpano toteutetaan ympäristönsuojelulain ja eräiden asetusten uudistamisella. Direktiivin uudet tiukemmat päästörajat koskevat olemassa olevia voimalaitoksia aikaisintaan vuodesta 2016 alkaen. Direktiivi sisältää myös huomattavia kiristyksiä päästöjen tarkkailuvaatimuksiin. Typen oksidien (NOx) ja hiukkasten vähentäminen on vaikeinta suurelle osalle konsernin voimalaitoksia ja eri teknologiamahdollisuuksia selvitetään.

Pohjolan Voimalla tai sen tytär-, osakkuus- tai yhteisyrityksillä ei ole tiedossa olevia kattamattomia ympäristövastuita. Pohjolan Voiman tarkemmat ympäristötiedot esitetään kotisivuilla www.pohjolanvoima.fi. Teollisuuden Voima raportoi ydinvoimatuotannon ympäristöasioista kotisivuillaan www.tvo.fi ja erillisessä yhteiskuntavastuuarportissa.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa strategian toteutuminen ja liiketoiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen sekä turvata toiminnan jatkuvuus ja häiriöttömyys. Riskienhallintaa toteutetaan konsernin riskienhallintapolitiikan mukaisesti. Riskienhallinnan toimintamalli on hajautettu.

Tavoitteiden toteutumista vaarantavat riskit arvioidaan ja niiden hallitsemiseksi määritellään toimenpiteet. Riskien merkittävyyttä arvioidaan toteutumistodennäköisyyden ja vaikutuksen summana, jossa vaikutusta ei arvioida euromääräisenä. Riskit on luokiteltu toimintaympäristö-, strategisiksi, toimintaprosessi-, projekti-, henkilöstö-, turvallisuus ja rahoitusriskeiksi.

Kaikissa Pohjolan Voiman yhtiöissä on suojauduttu vahinkoriskien varalta huolehtimalla kunnossapidosta, työturvallisuudesta, henkilöstön riittävästä koulutuksesta sekä muilla tarvittavilla toimenpiteillä ja konsernin vakuutuspolitiikan mukaisin vakuutuksin.

Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Konsernin merkittävimmät riskit liittyvät yhteisyritys Teollisuuden Voiman OL3-projektin valmistumiseen. Teollisuuden Voima tiedotti helmikuussa 2013, että OL3-laitosyksikön kaupallinen sähköntuotannon aloittaminen voi siirtyä vuoteen 2016. Katsauskauden jälkeen helmikuussa 2014 Teollisuuden Voima tiedotti, ettei se ole saanut laitostoimittajalta pyytämäänsä Olkiluoto 3 -projektin kokonaisaikataulun päivitystä. Siksi TVO ei anna arviota laitosyksikön valmistumisajasta. Olkiluoto 3 -laitosyksikön sähköntuotannon alkamisen ajankohta selviää, kun laitostoimittajan aikatauluseelvitys on valmistunut. Laitosyksikön kaupallisen sähköntuotannon piti alkaa huhtikuun lopussa 2009. Tästä aiheutuu lisäkustannuksia ja menetyksiä, joista Teollisuuden Voima on Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) sääntöjen mukaisessa välimiesmenettelyssä vaatinut OL3:n avaimet käteen -laitostoimittajalta korvausta.

Muutokset konsernirakenteessa

Proma-Palvelut Oy, joka tarjosi konsernille lämpövoiman käyttö- ja kunnossapitopalveluja, asetettiin selvitystilaan 5.6.2013 ja purkautui 30.12.2013. Proma-Palveluiden varsinainen liiketoiminta loppui jo vuoden 2012 lopussa.

PVO-Pool Oy, joka tuotti konsernille energianhallintaan liittyviä henkilöstö- ja tietohallintopalveluita, fuusioitiin emoyhtiöön 31.12.2013. PVO-Poolin henkilöstö siirtyi samalla emoyhtiön palvelukseen. Palveluliiketoimintaa jatketaan emoyhtiössä.

Talous

Pohjolan Voima toimii omakustannushintaperiaatteella. Osakkaat maksavat kiinteät kustannukset omistuksen mukaisesti riippumatta siitä, onko teho- tai energiaosuutta käytetty vai ei ja muuttuvat kustannukset toimitettujen energiamäärien mukaan. Toimintaperiaatteesta johtuen taloudellisten tunnuslukujen esittäminen ei ole tarkoituksenmukaista liiketoiminnan, taloudellisen aseman tai tuloksen ymmärtämiseksi.

Pohjolan Voiman rahoitustoiminnan tavoitteet ja riskit on määritelty emoyhtiön hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa. Pohjolan Voiman liiketoiminnan rahoitusriskit liittyvät likviditeetti-, markkina- ja luottoriskeihin. Rahoitusriskien hallintaa on käsitelty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 3: Rahoitusriskien hallinta.

Emoyhtiöllä on käytössään maksuvalmiutta turvaava 300 (300) miljoonan euron valmiusluottosopimus, joka on voimassa joulukuuhun 2016 saakka. Lyhytaikaisen varainhankinnan hoitamiseen konsernilla oli 300 (300) miljoonan euron kotimainen yritystodistusohjelma, josta käyttämättä oli 210 (300) miljoonaa euroa. Pitkäaikaisia luottositoumuksia oli vuoden lopussa nostamatta 300 (332) miljoonaa euroa. Konsernin maksuvalmius on hyvä. Korollinen nettovelka oli vuoden lopussa 1.016,5 (1.112,0) miljoonaa euroa. Valuuttakurssiriskin alaista velkaa ei ollut.

Konsernin omavaraisuusaste oli vuoden lopussa 42,2 (34,7) prosenttia. Omavaraisuusastetta nosti kesäkuussa merkitty osakeanti.

Konsernin tilikauden tulos oli 12,9 (-19,2) miljoonaa euroa. Tilikauden tulosta paransi osakkuusyhtiöistä kirjattu tulos, mikä oli edellisvuotta suurempi johtuen TVO:n ydinjätehuoltovastuulaskelman päivityksen tulosvaikutuksesta. Tilikauden 2012 tappio johtui pääosin johdannaisten arvostuksesta sekä emo- ja osakkuusyhtiöiden negatiivisista tuloksista.

Osakepääoma ja osakeannit

Tilikauden aikana merkittiin seuraavat annit:

B2-sarjan osakepääoman korotus (1.7.2013) 4.107.143 kappaletta merkintähintaan 230.000.008 euroa suunnattuna B2-sarjan osakkeenomistajille. Osakkeiden merkintähinnasta on tilikauden aikana maksettu yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti ensimmäinen erä. Loppuosa merkityistä osakkeista on osakeanti-tilillä.

Taulukko: Pohjolan Voima Oy:n omistajat (yleisomistus)

Osakas	Omistus-% 31.12.2012	Omistus-% 31.12.2013
EPV Energia Oy	7,158	7,106
Etelä-Suomen Voima Oy	2,774	2,778
Helsingin kaupunki	0,787	0,801
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	4,117	3,999
Kemira Oyj (ml. eläkesäätiö Neliapila)	3,956	4,037
Kokkolan kaupunki	2,438	2,401
Kymppivoima Oy	8,611	8,647
Metsä Group (Metsäliitto, Metsä Fibre, Metsä Board Oyj)	3,362	3,364
Myllykoski Oyj*	0,815	0,828
Oulun kaupunki	1,772	1,721
Outokumpu Oyj	0,086	0,083
Oy Perhonjoki Ab	2,477	2,438
Porin kaupunki	1,828	1,796
Rautaruukki Oyj	0,021	0,036
Stora Enso Oyj	14,769	14,770
UPM-Kymmene Oyj	43,077	43,288
Vantaan Energia Oy	0,291	0,296
Yara Suomi Oy (ml. eläkesäätiö)	1,661	1,613

*) Yhtiö kuuluu UPM-Kymmene konserniin.

Yhtiön johto

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 21.3.2013 hallituksen varsinaisiksi jäseniksi valittiin johtaja Tapio Korpeinen (UPM-Kymmene Oyj), johtaja Juha Vanhainen (Stora Enso Oyj), strategiajohtaja Hannu Anttila (Metsä Group), lakiasiainjohtaja Jukka Hakila (Kemira Oyj), toimitusjohtaja Kari Rämö (Kymenlaakson Sähkö Oy), johtaja Tapani Sointu (UPM-Kymmene Oyj), toimitusjohtaja Rami Vuola (EPV Energia Oy) ja apulaiskaupunginjohtaja Kari Hannus (Porin kaupunki).

Hallituksen järjestäytymiskokouksessa 21.3.2013 Tapio Korpeinen valittiin puheenjohtajaksi ja Juha Vanhainen varapuheenjohtajaksi. Hallitus kokoontui vuoden 2013 aikana 16 (15) kertaa. Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut diplomi-insinööri, kauppatieteiden maisteri Lauri Virkkunen.

Käynnissä olevat merkittävät oikeusprosessit

Teollisuuden Voima jätti vuonna 2012 kanteen ja vastineen Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) sääntöjen mukaisessa välimiesmenettelyssä koskien OL3:n valmistumisen viivästymistä ja siitä aiheutuneita kustannuksia. Kanteen rahamääräinen arvio kustannuksista ja menetyksistä oli noin 1,8 miljardia euroa, johon sisältyi varsinainen vaatimus ja arvio-osuus.

Välimiesmenettely alkoi joulukuussa 2008 OL3-laitostoimittajan aloitteesta. Laitostoimittajan vuonna 2013 päivittämä, vuoden 2011 kesäkuun loppuun ulottuva rahamääräinen vaatimus on yhteensä noin 2,7 miljardia euroa. Summa sisältää muun muassa laitostoimitussopimuksen viivästettyjä maksueriä noin 70 miljoonaa euroa sekä viivästyskorjoja noin 700 miljoonaa euroa ja saamatta jäänyttä voittoa noin 120 miljoonaa euroa.

Teollisuuden Voima on todennut laitostoimittajan aiemmin toimittaman kanteen perusteettomaksi. Teollisuuden Voima tutkii päivitetyn kanteen ja vastaa siihen asianmukaisesti. Välimiesmenettely voi kestää useita vuosia ja siinä vaaditut määrät voivat vielä päivittyä.

Välimiesmenettelyissä esitettyjen vaatimusten perusteella ei ole kirjattu saatavia eikä varauksia.

Valtion ja PVO-Vesivoiman välinen sopimus valtion vesivoiman käyttöoikeudesta lijoen neljään vesivoimalaitokseen päättyi vuoden 2005 lopussa. Ympäristövirasto myönsi vuonna 2008 PVO-Vesivoimalle pysyvän käyttöoikeuden ja määräsi korvaukseksi 2,25 miljoonaa euroa. Metsähallitus valitti päätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen, jonka päätös vuonna 2010 piti Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston päätöksen voimassa. Metsähallitus valitti korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka antoi päätöksensä elokuussa 2013. Päätöksen mukaan PVO-Vesivoiman oli maksettava valtion omistaman vesivoiman pysyvistä käyttöoikeudesta Metsähallitukselle 11,5 miljoonaa euroa. Korvaus pysyvistä käyttöoikeudesta on kirjattu aineettomiin hyödykkeisiin tilikaudella 2013. Metsähallitus vaatii lisäksi määrätulle korvaukselle korkoa vuokra-ajalta 2006-2013. Tällöin korvaus nousisi noin 15,9 miljoonaa euroon. Pohjolan Voima pitää Metsähallituksen vaatimusta vuokra-ajan koroista liian korkeana. Korkovaatimuksesta ei ole kirjattu varausta ja mahdolliset maksettavat korot tullaan aktivoimaan aineettomiin hyödykkeisiin, joita ei poisteta.

Tulevaisuuden näkymät

OL3-ydinvoimalaitosyksikön toteutusta ja tuotantokäyttöön valmistautumista jatketaan. Teollisuuden Voima tiedotti helmikuussa 2014, ettei se ole saanut laitostoimittajalta pyytämäänsä Olkiluoto 3 -projektin kokonaisaikataulun päivitystä. Olkiluoto 3 -laitosyksikön sähköntuotannon alkamisen ajankohta selviää, kun laitostoimittajan aikatauluselvitys on valmistunut.

OL4-ydinvoimalaitoshankkeen valmistelu etenee. Laitosvaihtoehtojen lisensioitavuuden ja soveltuvuuden selvittäminen sekä laitosvalintaan tähtäävä hankintaprosessi jatkuvat.

Posiva Oy jätti käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitoksen rakentamislupahakemuksen valtioneuvostolle vuoden 2012 lopussa. Posiva jatkaa käytetyn ydinpolttoaineen maanalaisen tutkimustilan rakentamista, varustelua ja tutkimuksia Olkiluodossa sekä valmistautuu kapselointilaitos- ja loppusijoituslaitosprojektien käynnistämiseen. Lisäksi ONKALOSSA on aloitettu loppusijoitustekniikkaan liittyvät täyden mittakaavan kokeet.

Kollaja-suunnitelmaa päivitettiin ja luontovaikutusten arviointia täydennettiin viranomaisen edellyttämällä tavalla. Viranomaisen antoi 3.1.2014 lausuntonsa ja totesi, että hankkeella ei ole merkittävästi heikennä Natura-arvoja hankkeen vaikutusalueella olevilla Pudasjärven jokisuiston ja Venkaan lähteen alueilla. Hallitusohjelmaan on kirjattu lausuma koskiensuojelulain säilyttämisestä nykymuodossaan, minkä vuoksi Kollaja-hanke ei todennäköisesti etene tämän hallituskauden aikana.

Vuoden 2013 alusta voimaan tulleeseen lakiin uusiutuvilla tuotetun sähkön tuotantotuesta sisältyvä nk. kaasutinpremio on edelleen EU:n komission käsiteltävänä siitä tehdyn notifikaation takia.

Eduskunta hyväksyi voimalaitosverolain budjettilakina joulukuussa. Voimalaitosverolla kerättävä rahamäärä aleni aiemmin suunnitellusta 170 miljoonasta 50 miljoonaa euroon. Laki tulee voimaan erillisellä asetuksella sen jälkeen, kun komissio on sen hyväksynyt. Komissio antaa vastauksensa Suomelle lähikuukausina. Epäselvää on, miten voimalaitosvero koskee vuotta 2014, jos komissio hyväksyy sen kesken vuoden. Jos vero tulee voimaan esitetystä muodossaan, lisää se merkittävästi vesivoiman kustannuksia ja myös ydinvoiman kustannuksia.

Eduskunta hyväksyi joulukuussa hallituksen päivitetyn energia- ja ilmastostrategian. Kansallista tiekarttaa vuoteen 2050 valmistelevan parlamentaarisen komitean työ on edennyt odotettua hitaammin. Tiekartta valmistuu keväällä 2014. Hallituksen linjausten mukaisesti turpeen käyttöä pyritään vähentämään siten, että turve ei korvautu kivihiehillä. Turpeen vero nousee vuoden 2015 alussa.

Eduskunta aloittaa ympäristönsuojelulain uudistuksen käsittelyn ja lain ennakoidaan tulevan voimaan aikaisintaan touko-kesäkuussa 2014. Ympäristönsuojelulakiesityksen siirtymäsäännösten mukaan suurten polttolaitosten ympäristöluvan tarkistushakemus tulee jättää viimeistään 30.6.2014. Tähän aikarajaan saattaa tulla muutoksia muiden kuin siirtymäsuunnitelmalaitosten osalta johtuen lain arvioidun hyväksymisajankohdan läheisyydestä. Lupahakemuksien viranomaiskäsitelyllä on kiire, koska uusien säädösten mukaisten ympäristölupien tulisi olla voimassa ennen vuoden 2016 alkua, jotta esimerkiksi päästöraja-arvojoustoja voidaan käyttää.

Suuria polttolaitoksia koskevan parhaan käyttökelpoisen tekniikan vertailuasiakirjan (LCP-BREF) päivitys on käynnissä EU:ssa. Teollisuuspäästödirektiivin myötä uusien BREF-asiakirjojen perusteella tehtävät BAT-päätelmät ovat sitovia. Suurten polttolaitosten BAT-päätelmien luonnoksen perusteella päästöraja-arvojen ennakoidaan kiristyvän. BAT-päätelmät hyväksyttäneen aikaisintaan vuonna 2015, jonka jälkeen ympäristölupien päivitystarve arvioidaan.

Teollisuuspäästödirektiivin mukainen kansallinen siirtymäsuunnitelma antaa voimalaitoksille lisäaikaa sopeutua kiristyviin päästövaatimuksiin kesäkuun loppuun 2020 asti. Suomen kansallinen siirtymäsuunnitelma odottaa edelleen komission hyväksyntää. Komissio on arvioinut, että päätös Suomen suunnitelmasta tehdään vuoden 2014 alkupuolella. Siirtymäsuunnitelmaan liittyvä hyöty päästövähennysinvestointien vaiheistamisesta eri voimalaitoksilla katoaa, mikäli komission päätöksenteko kestää arviotua pidempään. Suunniteltuja investointeja olisi aikaistettava, jotta voimalaitosten käyttömahdollisuudesta voidaan olla varmoja. Pohjolan Voiman laitoksista siirtymäsuunnitelmaan ovat sitoutuneet PVO-Lämpövoiman Kristiina 2 ja Tahkoluoto, Vaskiluodon Voiman Vaskiluoto 2 ja Seinäjoki, Kymin Voima, Rauman Biovoiman öljykattila, Porin Prosessivoiman vanhemmat kattilat sekä Hämeenkyrön Voiman kaasukattila.

Päästökauppajärjestelmää on päätetty muuttaa siten, että 900 miljoonaa päästöoikeutta vedetään meneillään olevan kauppakauden alkupäässä väliaikaisesti sivuun ja palautetaan kauppakauden loppupuolella. Komissio on ehdottanut, että osa sivuun vedetyistä päästöoikeuksista palautetaan vasta vuonna 2021.

EU:n komissio on antanut ehdotuksensa energia- ja ilmastopolitiikasta vuoteen 2030. Komissio ehdottaa sitovaksi päästövähennystavoitteeksi 40 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä. Uusiutuvan energian osuuden pitäisi nousta vähintään 27 prosenttiin yhteisön alueella. Energiategohkuudelle ei tässä vaiheessa aseteta uutta tavoitetta. Komissio ehdottaa päästökauppaan ns. automaattista vakautusjärjestelmää päästöoikeuksien yli- ja alijäämän tasaamiseen.

EU:n komissio valmisteli vuoden 2013 aikana kestävyyskriteerejä biomassalle. Syksyllä komissio ilmoitti, että nykyinen komissio ei anna ehdotusta vaan asia siirtyy kevään 2014 parlamenttivaalien jälkeen valittavalle uudelle komissiolle.

Hallituksen voitonjakoehdotus

Emoyhtiön vapaa oma pääoma 31. joulukuuta 2013 on -8.136.847,72 euroa, josta tilikauden tulos on -8.136.847,72 euroa. Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikauden tulos siirretään edellisten tilikausien tulostilille ja että osinkoa ei jaeta.

TILINPÄÄTÖS 2013 (IFRS)

Konsernin laaja tuloslaskelma

1 000 €	Liitetieto	1.1. - 31.12.2013	1.1. - 31.12.2012
Liikevaihto	6	722 354	837 879
Liiketoiminnan muut tuotot	7	21 974	21 974
Materiaalit ja palvelut	8	-590 354	-691 739
Henkilöstökulut	9	-20 850	-30 464
Poistot ja arvonalentumiset	10	-53 107	-50 909
Liiketoiminnan muut kulut	11,12	-71 430	-72 036
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	13	14 771	-4 528
Liikevoitto/-tappio		23 358	10 177
Rahoitustuotot	14	10 226	6 467
Rahoituskulut	14	-20 610	-35 581
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-10 384	-29 114
Voitto/tappio ennen veroja		12 974	-18 937
Tuloverot	15	-53	-245
Tilikauden voitto/tappio		12 921	-19 182

Muut laajan tuloksen erät

Erät, jotka saatetaan tulevaisuudessa siirtää tulosvaikutteisiksi

Osuus yhteisyritysten muun laajan tuloksen eristä			
Myytavissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset	18	4 071	1 847
Rahavirran suojaukset	18	4 295	-368
Tilikauden muut laajan tuloksen erät yhteensä		8 366	1 479
Tilikauden laaja tulos yhteensä		21 287	-17 703

Tilikauden tuloksen jakautuminen:

Emoyhtiön omistajille		11 214	-20 855
Määräysvallattomille omistajille		1 707	1 673
		12 921	-19 182

Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:

Emoyhtiön omistajille		19 580	-19 376
Määräysvallattomille omistajille		1 707	1 673
		21 287	-17 703

Konsernin tase

1 000 €	Liitetieto	31.12.2013	31.12.2012
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	16	292 117	274 637
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	17	750 827	790 904
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	18	771 716	748 579
Myytavissä olevat rahoitusvarat	19	650	3 178
Lainat ja muut saamiset	20	397 434	343 941
Pitkäaikaiset varat yhteensä		2 212 744	2 161 239
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	22	50 503	86 075
Myyntisaamiset ja muut saamiset	20	291 981	143 681
Rahavarat	21	22 073	6 995
Lyhytaikaiset varat yhteensä		364 557	236 751
Varat yhteensä		2 577 301	2 397 990
OMA PÄÄOMA			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
	23		
Osakepääoma		63 091	61 282
Osakeanti		169 769	0
Ylikurssirahasto		336 778	336 778
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		210 297	159 485
Arvonmuutosrahasto		-1 125	-9 491
Oman pääoman ehtoiset osakslainat		35 109	29 257
Kertyneet voittovarot		222 558	203 734
Yhteensä		1 036 477	781 045
Määräysvallattomien omistajien osuus		51 607	51 062
Oma pääoma yhteensä		1 088 084	832 106
VELAT			
Pitkäaikaiset velat			
Varaukset	24	4 597	3 459
Laskennalliset verovelat	25	842	1 004
Rahoitusvelat	26	1 260 056	1 307 844
Muut velat	26,28	3 718	11 017
Pitkäaikaiset velat yhteensä		1 269 213	1 323 324
Lyhytaikaiset velat			
Rahoitusvelat	26	144 879	131 773
Ostovelat ja muut velat	27	75 125	110 786
Lyhytaikaiset velat yhteensä		220 004	242 560
Velat yhteensä		1 489 217	1 565 884
Oma pääoma ja velat yhteensä		2 577 301	2 397 990

Konsernin rahavirtalaskelma

1 000 €	Liitetieto	2013	2012
Liiketoiminnan rahavirrat			
Tilikauden voitto/tappio		12 921	-19 182
Oikaisut tilikauden voittoon/tappioon	5	45 018	85 042
Käyttöpääoman muutokset	5	20 240	-26 608
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-24 362	-27 394
Saadut korot		3 995	7 713
Maksetut verot		-164	378
Liiketoiminnan nettorahavirta		57 648	19 949
Investointien rahavirrat			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	16,17	-23 322	-41 161
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntitulot	16,17	2 827	143
Myytyt muut osakkeet	16,17	3 408	0
Lainasaamisten takaisinmaksut	20	15 557	24 764
Myönnetyt lainat	20	-71 290	-30 921
Saadut osingot		3	3
Investointien nettorahavirta		-72 817	-47 172
Rahoituksen rahavirrat			
Osakeannista saadut maksut	23	60 232	7 241
Määräysvallattomien omistajien jako-osuus puretusta yhtiöstä		-482	0
Oman pääoman ehtoisten lainojen lisäys (+) tai vähennys (-)	23	5 852	29 257
Pitkäaikaisten lainojen nostot	26	28 408	93 129
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	26	-54 667	-21 238
Vakuudellisten rahoitusvelkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	26	-21 527	-20 984
Lyhytaikaisten korollisten saamisten lisäys (-) tai vähennys (+)	20,21	0	75 000
Lyhytaikaisten korollisten velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	26	13 111	38 662
Maksetut osingot		-680	-248 050
Rahoituksen nettorahavirta		30 247	-46 983
Rahavarojen muutos		15 078	-74 206
Rahavarat tilikauden alussa		6 995	81 201
Rahavarojen muutos		15 078	-74 206
Rahavarat tilikauden lopussa	21	22 073	6 995

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

1 000 €	Liitetieto	Osake- pääoma	Osakeanti	Ylikurssi- rahasto	Arvon- muutos- rahasto	Sijoitun vapaan oman pääoman rahasto	Oman pääoman ehtoinen laina	Kertyneet voittovarot	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	Määräys- vallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2012		61 096	0	385 625	-10 970	104 614	0	471 958	1 012 323	49 039	1 061 361
Laaja tulos											
Tilikauden tulos								-20 855	-20 855	1 673	-19 182
Muut laajan tuloksen erät											
Rahavirran suojaukset					-368				-368		-368
Myytavissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset					1 847				1 847		1 847
Tilikauden laaja tulos yhteensä		0	0	0	1 479	0		-20 855	-19 376	1 673	-17 703
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä											
Osingonjako	23							-247 370	-247 370		-247 370
Osakeanti	23	187				6 024			6 210	1 030	7 241
Ylikurssirahaston alentaminen	23			-48 847		48 847			0		0
Oman pääoman ehtoisen lainan nosto	23						29 257		29 257		29 257
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä		187	0	-48 847	0	54 871	29 257	-247 370	-211 902	1 030	-210 872
Osingonjako määräysvallattomille omistajille									0	-680	-680
Oma pääoma 31.12.2012		61 282	0	336 778	-9 491	159 485	29 257	203 734	781 045	51 062	832 106
Oma pääoma 1.1.2013											
Oma pääoma 1.1.2013		61 282	0	336 778	-9 491	159 485	29 257	203 734	781 045	51 062	832 106
Laaja tulos											
Tilikauden tulos								11 214	11 214	1 707	12 921
Muut laajan tuloksen erät											
Rahavirran suojaukset					4 295				4 295		4 295
Myytavissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset					4 071				4 071		4 071
Tilikauden laaja tulos yhteensä		0	0	0	8 366	0	0	11 214	19 580	1 707	21 287
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä											
Osakeanti	23	1 809	169 769			58 422			230 000		230 000
Siirto kertyneisiin voittavaroihin						-7 610		7 610	0		0
Määräysvallattomien omistajien jako-osuus puretusta yhtiöstä										-481	-481
Oman pääoman ehtoisen lainan nosto	23						5 852		5 852		5 852
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä		1 809	169 769	0	0	50 812	5 852	7 610	235 852	-481	235 371
Osingonjako määräysvallattomille omistajille									0	-680	-680
Oma pääoma 31.12.2013		63 091	169 769	336 778	-1 125	210 297	35 109	222 558	1 036 477	51 608	1 088 084

Oman pääoman ehtoiset lainat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon sisällyttäen transaktiomenot. Oman pääoman ehtoisilla lainoilla ei ole eräpäivää mutta lainanottaja voi maksaa lainan takaisin valintansa mukaan yhdessä tai useammassa erässä. Lainanottajan hallituksella on oikeus päättää, että lainoille ei joltakin kuluvalta koronmaksukaudelta makseta korkoa. Maksamatta jäänyt korko ei kumuloidu seuraaville koronmääräytymisjaksoille.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1 Laadintaperiaatteet

2 Johdon harkintaa edellyttävät tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät

3 Rahoitusriskien hallinta

4 Myytyt pitkäaikaiset omaisuuserät ja hankitut liiketoiminnot

5 Rahavirtalaskelman liitetiedot

6 Liikevaihto

7 Liiketoiminnan muut tuotot

8 Materiaalit ja palvelut

9 Henkilöstökulut

10 Poistot ja arvonalentumiset

11 Liiketoiminnan muut kulut

12 Tutkimus- ja kehittämismenot

13 Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista

14 Rahoitustuotot ja -kulut

15 Tuloverot

16 Aineettomat hyödykkeet

17 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

18 Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä

19 Myytävissä olevat sijoitukset

20 Lainat- ja muut saamiset

21 Rahavarat

22 Vaihto-omaisuus

23 Oma pääoma

24 Varaukset

25 Laskennalliset verovelat

26 Rahoitusvelat

27 Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat

28 Johdannaissopimukset

29 Rahoitusvarat ja -velat IAS 39:n mukaisissa ryhmissä sekä käyvät arvot

30 Ehdolliset velat ja varat sekä hankintasitoumukset

31 Muut vuokrasopimukset

32 Päästöoikeudet

33 Lähipiiritapahtumat

34 Osakeomistuksen jakauma ja tiedot osakkeen omistajista

35 Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernin perustiedot

Pohjolan Voima Oy (PVO) tytäryhtiöineen muodostavat Pohjolan Voima konsernin. Konsernin emoyhtiön, Pohjolan Voima Oy:n, rekisteröity kotipaikka on Helsinki.

Pohjolan Voima on yksityinen energia-alan konserni. Konsernin tuotantokapasiteetti koostuu 31 voimalaitoksesta, jotka sijaitsevat yli 20 paikkakunnalla. Tuotantomuotoja ovat vesi-, ydin- ja lämpövoima. Yhtiöjärjestyksen mukaisesti PVO toimittaa sähköä ja lämpöä osakkailleen omakustannushintaperiaatteella (ns. mankalaperiaatteella) eli luovuttaa tuottamansa tai hankkimansa energian osakkailleen näiden kunkin osakesarjan omistuksen suhteessa ja kukin kyseisen osakesarjan osakas vastaa yhtiötä kohtaan yhtiöjärjestyksessä tarkemmin määritellyistä muuttuvista ja kiinteistä vuosikustannuksista. Emoyhtiön hallinnon kulut katetaan veloittamalla hallintokulut osana kiinteää vuosikustannusta yhtiöasiakirjoissa tarkemmin määritetyllä tavalla.

Jäljennöksiä konsernitilinpäätöksestä on saatavilla Internet-osoitteessa www.pohjolanvoima.fi ja PVO:n Helsingin konttorista osoitteessa Töölönkatu 4, 00100 Helsinki.

PVO:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 27.2.2014 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan yhtiökokous voi muuttaa tai hylätä tilinpäätöksen.

Laatimisperusta

Tämä on Pohjolan Voima -konsernin neljäs tilinpäätös, joka on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2013 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpito-laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot täyttävät myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön vaatimukset.

Konsernitilinpäätöstiedot esitetään tuhansina euroina.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Tietoa harkinnasta, jota johto on käyttänyt konsernin noudattamia tilinpäätöksen laatimisperiaatteita soveltaessaan ja jolla on eniten vaikutusta tilinpäätöksessä esitettäviin lukuihin, on esitetty kohdassa ”Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät”.

Konsolidointiperiaatteet

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Pohjolan Voima Oy:n ja sen tytäryhtiöiden tilinpäätökset. Tytäryhtiöiksi katsotaan kaikki ne yhtiöt, joiden äänivallasta Pohjolan Voima Oy omistaa joko suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 % tai sillä muuten on oikeus määrätä yhtiön talouden ja toiminnan periaatteista. Yleensä tämä perustuu osakeomistukseen, joka tuottaa yli puolet äänivallasta. Arvioitaessa, onko konsernilla toisessa yhtiössä määräysvalta, otetaan huomioon sellaisen potentiaalisen äänivallan olemassaolo ja vaikutus, joka on tarkasteluhetkellä toteutettavissa käyttämällä oikeus tai suorittamalla vaihto. Tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä päivästä lukien, jona konserni on saanut määräysvallan. Yhdistely lopetetaan, kun määräysvalta lakkaa. Tytäryhtiöiden tilinpäätösten laatimisperiaatteita on tarvittaessa muutettu vastaamaan konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Tytäryhtyksen hankinnasta maksettava vastike on luovutettujen varojen, liikkeeseen laskettujen oman pääoman ehtoisten instrumenttien ja syntyvien tai vastattaviksi otettujen velkojen käypä arvo. Luovutettu vastike sisältää mahdollisesta vastikejärjestelystä johtuvan omaisuuserän tai velan käyvän arvon. Hankintaan liittyvät menot kirjataan kuluiksi toteutuessaan. Hankinnan kohteen yksilöitävissä olevat hankitut varat sekä vastattaviksi otetut velat ja ehdolliset velat arvostetaan alun perin niiden hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa kirjataan hankintakohtaisesti joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien suhteellista osuutta hankinnan kohteen nettovarallisuudesta. Määrä, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistetun osuuden käypä arvo yhteen laskettuina ylittävät hankitun yhtiön yksilöitävissä olevan nettovarallisuuden hankinta-ajankohdan käyvästä arvosta, kirjataan liikearvoksi. Jos luovutetun vastikkeen, määräysvallattomien omistajien osuuden ja aiemmin omistetun osuuden yhteismäärä on pienempi kuin hankitun tytäryhtyksen nettovarallisuus, erotus kirjataan laajaan tuloslaskelmaan.

Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat voitot ja sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvon alentumisesta.

Osakkuus- ja yhteisyritykset

Osakkuusyhtiöt ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta joissa sillä ei ole määräysvaltaa. Huomattava vaikutusvalta syntyy pääsääntöisesti silloin, kun konserni omistaa 20-50 % yhtiön äänimäärästä tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa.

Yhteisyritykset ovat yrityksiä, joissa konserni on sopimukseen perustuvalla järjestelyllä sitoutunut jakamaan taloudellisia ja liiketoiminnallisia periaatteita koskevan määräysvallan muiden osapuolten kanssa.

Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksistä lasketaan pääomaosuusmenetelmää käyttäen ja ne on alun perin kirjattu hankintamenoon. Tämän menetelmän mukaan konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyrityksen tilikauden voitosta tai tappiosta esitetään tuloslaskelmassa ja osuus sellaisista omassa pääomassa tapahtuneista muutoksista, joita ei ole kirjattu sijoituskohteessa tulosvaikutteisesti esitetään omassa pääomassa. Taseessa esitetään konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyrityksen nettovarallisuudesta yhdessä hankinnasta syntyneen liikearvon (vähennettynä mahdollisilla kertyneillä arvonalennuksilla) kanssa. Pääomaosuusmenetelmän soveltaminen lopetetaan, kun sijoituksen kirjanpitoarvo osakkuus- tai yhteisyrityksessä on laskenut nolleen, ellei konserni ole sitoutunut osakkuus- tai yhteisyritysten veloitteiden täyttämiseen. Konsernin ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välisistä liiketoimista syntyneet realisoitumattomat voitot ja tappiot eliminoidaan konsernin omistussuosuuden mukaisesti, jollei tappio anna viitteitä omaisuuserän arvonalentumisesta. Osakkuus- ja yhteisyritysten tilinpäätösten laatimisperiaatteita on tarvittaessa muutettu vastaamaan konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa

Tilikauden tuloksen jakautuminen emoyhtiön ja määräysvallattomille omistajille esitetään tuloslaskelmassa ja määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omista pääomista esitetään omana eränä taseessa oman pääoman osana.

Määräysvallattomien omistajien kanssa toteutuneita liiketoimia käsitellään kuten konsernin omistajien kanssa toteutuneita. Kun määräysvallattomilta omistajilta ostetaan osakkeita, maksetun vastikkeen ja tytäryrityksen nettovaroista hankitun osuuden kirjanpitoarvon välinen erotus kirjataan omaan pääomaan. Myös voitot tai tappiot tytäryhtiöiden osakkeiden myynnistä määräysvallattomille omistajille kirjataan omaan pääomaan.

Kun määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta lakkaa, mahdollinen jäljelle jäävä osuus arvostetaan käypään arvoon ja kirjanpitoarvon muutos kirjataan tulosvaikutteisesti. Tämä käypä arvo toimii alkuperäisenä kirjanpitoarvona, kun jäljelle jäävää osuutta myöhemmin käsitellään osakkuusyrityksenä, yhteisyrityksenä tai rahoitusvaroina. Lisäksi asianomaisesta yrityksestä aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjattuja määriä käsitellään ikään kuin konserni olisi suoraan luovuttanut niihin liittyvät varat ja velat. Tämä voi tarkoittaa, että aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjatut määrät siirretään tulosvaikutteisiksi.

Ulkomaan rahan määräiset tapahtumat

Konsernin ja emoyhtiön ja kaikkien sen tytär-, osakkuus- ja yhteisyritysten toiminta- ja esittämisvaluutta on euro.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat muunnetaan euroiksi Euroopan keskuspankin noteeraamaan tapahtumapäivän kurssiin. Ulkomaan rahan määräiset saamiset ja velat muunnetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Liiketapahtumista ja monetaaristen saamisten ja velkojen muuntamisesta syntyneet kurssivoitot ja -tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, paitsi silloin, kun ne täyttävät kassavirran tai nettoinvestoinnin suojauslaskennan kriteerit, ne kirjataan omaan pääomaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolella. Rahoituksen kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät tuloslaskelman eriin rahoitustuotot ja -kulut. Ei-monetaariset hankintameno arvostetut erät arvostetaan tapahtumapäivän kurssiin. Konsernissa ei ole ei-monetaarisia käypään arvoon arvostettavia ulkomaan rahan määräisiä eriä.

Tuloutusperiaatteet

Konserni toimii energialiiketoiminnassaan omakustannushintaperiaatteella. Energiaan liittyvässä palveluliiketoiminnassa konserni ei toimi omakustannushintaperiaatteella. Tuotot määräytyvät saadun vastikkeen perusteella energiaa tai palveluja luovutettaessa. Kaikki tuotot esitetään vähennettynä myyntiin perustuvilla välillisillä veroilla. Tuotot on kirjattu seuraavasti:

Energian myynti ja muu liikevaihto

Energian myyntituotot kirjataan toimituksen perusteella. Kirjatut myyntituotot osakkaille perustuvat toimitettuihin määriin. Palvelumyyntiin sisältyy pääasiassa hallinto-, käyttö-, kunnossapito- ja verkkopalvelumyynnejä. Palvelujen myyntituotot kirjataan tuloksi sillä tilikaudella, jolla palvelu tuotetaan asiakkaalle.

Muut tuotot

Tavanomaisen liiketoiminnan ulkopuoliset tuotot sisältyvät muihin tuottoihin. Tähän ryhmään luetaan vuokratuotot ja kertaluonteiset erät kuten aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot. Vuokratuotot tuloutetaan tasaerinä vuokratuotolle. Käyttöomaisuushyödykkeiden myynti tuloutetaan toimituksen tapahduttua ja omistukseen liittyvien merkittävien riskien ja etujen siirryttyä ostajalle.

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tutkimus- ja kehittämismenot kirjataan kuluksi, kun ne syntyvät ja ne sisältyvät konsernituloslaskelman muihin kuluihin. Mikäli kehittämismenojen arvioidaan kerryttävän tuloja tulevaisuudessa, kyseiset menot aktivoidaan aineettomiksi hyödykkeiksi ja kirjataan kuluksi oletetun taloudellisen vaikutusajan aikana. Konsernissa ei ole tällä hetkellä aktivointiedellytykset täyttäviä kehittämismenoja.

Korkotuotot ja osingot

Korkotuotot on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä ja osinkotuotot silloin, kun oikeus osinkoon on syntynyt.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet paitsi, jos ne johtuvat voimallituksen rakentamisesta. Tällöin vieraan pääoman menot aktivoidaan osaksi kyseisen hyödykkeen hankintamenoa.

Tuloverot

PVO toimittaa sähköä ja lämpöä osakkailleen omakustannushintaperiaatteella (ns. mankalaperiaatteella) eli luovuttaa tuottamansa tai hankkimansa energian osakkailleen näiden kunkin osakesarjan omistuksen suhteessa. Omakustannushintaperiaatteen mukaan konserni ei tule maksamaan veroa energialiiketoiminnastaan, joten konserni ei kirjaa laskennallisia verovelkoja energialiiketoiminnastaan. Energiaan liittyvästä palveluliiketoiminnasta konserni kirjaa tuloverot ja laskennalliset verovelat.

Tuloslaskelman verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta voimassaolevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata, kun kyseessä on alun perin kirjanpitoon merkittävä omaisuuserä tai velka eikä kyseessä ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä tällaisen omaisuus- tai velkaerän kirjaaminen vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon liiketoimen toteutumisajankohtana. Verotuksessa vähennyskelvottomasta liikearvosta ei kirjata laskennallista veroa eikä tytäryritysten jakamattomista voittovaroista kirjata laskennallista veroa siltä osin, kuin ero ei todennäköisesti purkaudu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistoista ja käyttämättömistä verotuksellisista tappioista.

Laskennalliset verot on laskettu käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä säädettyjä verokantoja. Laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti, kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä saaduilla avustuksilla, kertyneillä poistolla ja mahdollisilla arvonalennuksilla. Alkuperäinen hankintameno sisältää menot, jotka johtuvat välittömästi kyseisen hyödykkeen hankinnasta. Ne aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan tasapoistoina kuluksi tuloslaskelmaan seuraaviin arvioituihin taloudellisiin vaikutusajankohdoin perustuen:

Tietokoneohjelmistot	3-10 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	5-10 vuotta

Muista aineettomista hyödykkeistä, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, ei kirjata säännönmukaisia poistoja, vaan ne testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika on arvioitu olevan *Vesilakiin* perustuvalla käyttöoikeudella vesivoimaan sekä *Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta* perustuvalla erityisillä käyttöoikeuksilla voimajohtokatuihin ja -maa-alueisiin.

Päästöoikeudet

Aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvät myös hiilidioksidi (CO₂) -päästöoikeudet. Päästöoikeudet kirjataan hankintahintaisina ja ne esitetään taseessa omana eränään. Vastikkeetta saadut päästöoikeudet ovat taseen ulkopuolista varallisuutta. Palautettavia päästöoikeuksia koskeva veloitte kirjataan hallussa olevien päästöoikeuksien kirjanpitoarvolla lyhytaikaisiin velkoihin. Jos päästöoikeuksia ei ole riittävästi kattamaan toteutuneita päästöjä, kirjataan puuttuvista päästöoikeuksista lyhytaikainen velka tilinpäätöspäivän markkina-arvolla. Päästöoikeudet ja niihin liittyvät veloitteet kirjataan pois taseesta, kun ne toimitetaan veloitteiden kattamiseksi tai myydään. Päästöoikeuksista ei kirjata poistoja. Päästöoikeuksien myynnit sisältyvät liikevaihtoon (Muu myynti) ja päästöoikeushankinnat kirjataan tuloslaskelmaan Materiaalit ja palvelut -ryhmään.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Konsernin käyttöomaisuus arvostetaan taseessa alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä saaduilla avustuksilla, kertyneillä poistoilla sekä mahdollisilla arvonalennuksilla. Alkuperäinen hankintameno sisältää menot, jotka johtuvat välittömästi kyseisen hyödykkeen hankinnasta. Hankintamenoon sisällytetään myös ehdot täyttävän hyödykkeen rakennusaikaiset vieraan pääoman menot. Näitä ovat rakennusaikaisiin velkoihin liittyvät korkokulut. Lisäksi aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen hankintameno sisältää arvioidut hyödykkeen purkamisesta, siirtämisestä ja alkuperäiseen tilaan palauttamisesta aiheutuvat menot.

Maa- ja vesialueista ei tehdä poistoja. Muu aineellinen käyttöomaisuus poistetaan tasapoistomenetelmällä niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Käytöstä poistamisesta aiheutuneet kulut poistetaan sen voimallituksen taloudellisen vaikutusajan kuluessa, johon ne liittyvät.

Tasapoistot perustuvat seuraaviin odotettuihin taloudellisiin pitoaikoihin:

Tasapoistot perustuvat seuraaviin odotettuihin taloudellisiin pitoaikoihin:	
Vesivoimalaitosten rakennukset, rakennelmat ja koneet	40-80 vuotta
Lauhdevoimalaitosten rakennukset, rakennelmat ja koneet	5-25 vuotta
Yhdistettyjen sähkön ja lämmön tuotantolaitosten rakennukset, rakennelmat ja koneet	4-35 vuotta
Kytkinkentät ja voimajohdot	10-45 vuotta
Muut rakennukset ja rakennelmat	10-25 vuotta
Muut koneet ja kalusto	3-20 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3-40 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika oikaistaan tarvittaessa kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eri pituiset, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Tällöin osan uusimiseen liittyvät menot aktivoidaan ja uusimisen yhteydessä mahdollinen jäljellä oleva kirjanpitoarvo kirjataan pois taseesta. Muussa tapauksessa myöhemmin syntyvät menot sisällytetään aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä.

Vuosittain toistuvat korjaus- ja huoltomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne ovat toteutuneet. Voimalaitosten modernisointeihin ja ylläpitoon liittyvät investoinnit aktivoidaan.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden käytöstä poistamisesta ja luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja tappiot määritetään vertaamalla myyntituloa kirjanpitoarvoon ja ne merkitään tuloslaskelmaan erään Liiketoiminnan muut tuotot tai Liiketoiminnan muut kulut.

Poistojen kirjaaminen lopetetaan tilanteessa, jossa aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti.

Julkiset avustukset

Julkiset avustukset, esimerkiksi valtiolta saadut aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintoihin liittyvät avustukset, kirjataan aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että ne tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen edellytykset. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Sellaiset avustukset, jotka on saatu korvaukseksi syntyneistä menoista, tuloutetaan sillä tilikaudella kun avustuksen kohteeseen liittyvät menot merkitään kuluiksi. Tällaiset avustukset esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon. Hankintameno määritetään FIFO-menetelmällä. Hankintameno muodostuu raaka-aineista ja muista välittömistä menoista. Vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvoa ei alenneta sen hankintamenoa pienemmäksi, koska konsernin energialiiketoiminta toimii omakustannushintaperiaatteella, jolloin vaihto-omaisuuden nettorealisoitiarvo kattaa aina sen hankintamenot.

Vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Rahoitusleasingisopimukset

Käyttöomaisuuden vuokrasopimukset, joissa konsernille vuokralle ottajana on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Rahoitusleasingisopimukset merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana käyttöomaisuushyödykkeeksi ja rahoitusleasingvelaksi hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingisopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusleasingvelat sisältyvät pitkä- ja lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin erääntymisensä mukaan. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että tilikausittain jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruinen korkoprosentti.

Konsernissa myynti- ja takaisinvuokrausjärjestelyn myynti- ja vuokrasopimukset käsitellään IFRS:n mukaan yhtenä kokonaisuutena rahoitusjärjestelyinä. Myynti ei siirrä omistamiselle ominaisia riskejä ja etuja ostajalle, jolloin taseesta poiskirjaamisen kriteerit eivät myyjällä, vuokralle ottajalla täyty. IAS 17 ei sovellu järjestelyyn sisältyvään vuokrasopimukseen, koska järjestely ei siirrä käyttöoikeutta järjestelyn kohteena oleviin omaisuuseriin.

Rahoitusleasingisopimuksissa on kyse vakuudellisesta rahoitusvelasta, johon sovelletaan IFRS:n rahoitusvelkoja koskevia laskentaperiaatteita (IAS 39). Velka arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon siten, että kaikki rahoitusyhtiölle suoritettavat maksut jaetaan rahoitusmenoon ja pääoman lyhennykseen efektiivisen koron menetelmällä.

Muut vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muiden vuokrasopimusten perusteella määräytyvät vuokrat kirjataan tuloslaskelmaan tasasuuruusina kuluerinä vuokra-ajan kuluessa.

Muiden vuokrasopimusten perusteella saadut vuokratuotot, konserni vuokralle antajana, kirjataan tuloslaskelmaan Liiketoiminnan muihin tuottoihin tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Konserni vuokralle antajana

Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osilta vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingsopimuksina ja kirjataan taseeseen saamisina. Saaminen kirjataan nykyarvoon. Rahoitusleasingsopimuksen rahoitustuotto tuloutetaan vuokra-aikana siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa kullakin kaudella samansuuruisen tuottoasteen vuokra-ajan kuluessa.

Muilla kuin rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Niistä tehdään poistot taloudellisena vaikutusaikana, kuten vastaavista omassa käytössä olevista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Vuokratuotot merkitään tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Järjestelyt, jotka sisältävät vuokrasopimuksen

Konsernilla on järjestelyjä, joihin sisältyy vuokrasopimuskomponentti. Se, onko kyseessä oleva järjestely IFRIC 4 *Miten määritetään sisältääkö järjestely vuokrasopimuksen* -tulokannan tarkoittama vuokrasopimus tai sisältääkö se vuokrasopimuksen, määritellään järjestelyn tosiasiallisen sisällön perusteella. Tällöin on arvioitu seuraavia tekijöitä:

- riippuko järjestelyn toteutuminen tietyn hyödykkeen tai tiettyjen hyödykkeiden käyttämisestä, ja
- tuottaako järjestely oikeuden käyttää hyödykettä.

Kun järjestely sisältää vuokrasopimuksen, vuokrasopimusosuuteen on sovellettu IAS 17:n vaatimuksia. Järjestelyn muihin osatekijöihin sovelletaan niitä koskevien IFRS-standardien säännöksiä.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentuminen

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain seuraavista omaisuuseristä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä: liikearvo, taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat aineettomat hyödykkeet sekä keskeneräiset aineettomat hyödykkeet. Arvonalentumistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla, eli sillä alimmalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton, ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa ja pitkälle riippumattomia muiden vastaavien yksiköiden rahavirroista.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla tai käyttöarvo sen mukaan, kumpi niistä on suurempi. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttauskorkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisriskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti. Arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen. Muusta omaisuuserästä kuin liikearvosta kirjattu arvonalentumistappio peruutetaan siinä tapauksessa, että on tapahtunut muutos niissä arvioissa, joita on käytetty määrittäessä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Arvonalentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää, kuin mikä omaisuuserän kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

Rahoitusvarat ja rahoitusvelat

Kaikki rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä käypään arvoon. Rahoitusvarat kirjataan taseesta pois silloin, kun oikeudet sijoituksen rahavirtoihin lakkaavat olemasta voimassa tai ne on siirretty ja konserni on siirtänyt olennaisilta osin omistamiseen liittyvät riskit ja edut.

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, lainat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu alkuperäisen hankinnan yhteydessä rahoitusvarojen käyttötarkoituksen perusteella.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ovat rahoitusvaroja, jotka on hankittu joko kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi tai rahoitusvaroja, jotka luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä tähän ryhmään. Johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi. Tähän ryhmään kuuluvat konsernin kaikki johdannaiset, sillä konsernissa ei sovelleta suojauslaskentaa. Johdannaiset sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin paitsi, jos ne erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua, jolloin ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin. Silloin kun johdannaisten arvo on negatiivinen, ne luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvelkoihin. Erä sisältyy muihin pitkäaikaisiin velkoihin, paitsi jos ne erääntyvät alle 12 kuukauden kuluessa, erä sisältyy silloin lyhytaikaisiin velkoihin. Käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Lainat ja muut saamiset

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä olevia ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa. Tähän ryhmään sisältyvät konsernin myynti- ja lainasaamiset. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen laina- ja muut saamiset arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuun ja ne sisältyvät lyhytaikaisiin ja pitkäaikaisiin rahoitusvaroihin; viimeksi mainittuihin, mikäli ne erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua. Myyntisaamiset kirjataan taseeseen niiden alkuperäiseen nimellisarvoon, mikä vastaa niiden käypää arvoa. Yhtiön myöntämät lainat, joilla on määrätty eräpäivä, arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun efektiivisen koron menetelmää käyttäen ja ne joilla ei ole eräpäivää arvostetaan hankintamenuun.

Myytävisissä olevat rahoitusvarat

Myytävisissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, jotka on nimenomaisesti määrätty tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Myytävisissä olevat rahoitusvarat sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitus pitää alle 12 kuukauden ajan tilinpäätöspäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin. Myytävisissä olevat rahoitusvarat kirjataan alun perin kirjanpitoon niiden hankintamenuun sisältäen transaktiomenot ja ne arvostetaan myöhemmin käypään arvoon. Noteeraamattomat arvopaperit, joiden käypä arvo ei ole luotettavasti määriteltävissä, merkitään taseeseen hankintamenuun suuruusena. Myytävisissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat käyvän arvon muutokset merkitään omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon. Käyvän arvon muutokset siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio. Konsernin myytävisissä olevat rahoitusvarat sisältävät sijoituksia noteeraamattomiin osakkeisiin, jotka on arvostettu hankintamenuun. Osakkeiden markkinat ovat epälikvidit, eikä yhtiö ole aikeissa luopua osakkeista.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista. Rahavarioihin luokitelluilla erillä on enintään 3 kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Konserni arvioi tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä siitä, että yksittäisen rahoitusvaran tai rahoitusvarojen ryhmän arvo on alentunut. Jos on objektiivista näyttöä siitä, että erän arvo on alentunut, tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Jos myytävisissä olevaksi rahoitusvaraksi luokitellun rahoitusvaran tai varojen ryhmän arvonalentumisesta on näyttöä, arvonalenturahastoon kertynyt tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Mikäli myöhemmin arvonalennustappion määrä pienenee, myytävisissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen oman pääoman ehtoisten sijoitusten arvonalentumistappiota ei peruuteta tuloksen kautta. Konserni kirjaa myyntisaamisesta arvonalentumistappion, kun on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti.

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat kirjataan alun perin kirjanpitoon käypään arvoon transaktiomenoilla vähennettynä. Myöhemmin kaikki rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Rahoitusvelkoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin ja ne voivat olla korollisia ja korottomia.

Lainalmiitteistä maksettavat palkkiot kirjataan lainaan liittyvinä transaktiomenoina siltä osin kuin limiitin käyttäminen on todennäköistä. Tällöin palkkio merkitään taseeseen, kunnes laina nostetaan. Lainan noston yhteydessä lainasitoumuksiin liittyvä järjestelypalkkio merkitään osaksi transaktiokuluja. Siltä osin kuin ei ole todennäköistä, että lainasitoumusta tullaan nostamaan, järjestelypalkkio kirjataan ennakkomaksuksi ja jaksotetaan kuluksi lainasitoumuksen ajanjaksolle.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin kirjataan johdannaissopimuksiin perustuvat velat. Nämä käsitellään käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen tapaan ja ne sisältyvät lyhytaikaisiin velkoihin, jos ne tullaan suorittamaan alle 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä. Muulloin ne sisältyvät pitkäaikaisiin velkoihin.

Johdannaiset

Johdannaissopimukset merkitään taseeseen käypään arvoon sinä päivänä, kun konsernista tulee johdannaissopimuksen osapuoli ja arvostetaan aina jatkossa tilinpäätöshetken käypään arvoon. Tästä syntyvän voiton tai tappion kirjaaminen riippuu siitä, sovelletaanko johdannaiseen IAS 39 mukaista suojauslaskentaa vai ei.

Konsernin yhteisyritys Teollisuuden Voima Oyj (TVO) yhdistellään konsernitalinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen, kts. laadintaperiaatteet Osakkuus- ja yhteisyritykset. TVO käyttää johdannaissopimuksia suojautuakseen polttoainehankintojen valuuttariskiltä ja lainojen valuutta- ja korkoriskiltä. IAS 39:n mukaisen suojauslaskennan piiriin kuuluu TVO:n uraanin hankintasopimusten valuuttakurssiriskiltä suojautumiseen käytetyt instrumentit (valuuttatermiinit, valuuttavaihtosopimukset) ja osa TVO:n lainasopimusten korkorahavirtojen heilahtelulta suojautumiseen tehdyistä koronvaihtosopimuksista. TVO dokumentoi sekä suojausta aloitettaessa että sen jälkeen arvionsa siitä, ovatko suojausliiketoimissa käytettävät johdannaissopimukset tehokkaita kumoamaan suojattavien kohteiden rahavirtojen muutokset.

TVO soveltaa sekä rahavirran että käyvän arvon suojauslaskentaa. Rahavirran suojausiksi määritettyjen, ehdot täyttävien valuutta- ja korkojohdannaisten käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman arvomuutosrahastossa. Tehottomaan osuuteen liittyvä voitto tai tappio kirjataan välittömästi rahoitustuottoihin tai -kuluihin, siltä osin kun niitä ei aktivoida osaksi keskeneräisen laitosinvestoinnin rakentamisen hankintamenua. Omaan pääomaan kertyneet käypien arvojen muutokset siirretään tulosvaikutteisiksi sillä kaudella, jolloin suojauskohde vaikuttaa voittoon tai tappioon. Kun suojausinstrumentti eräänny tai myydään tai kun suojaus ei enää täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä, omaan pääomaan sillä hetkellä sisältyvät kertyneet voitot tai tappiot jäävät omaan pääomaan, ja ne kirjataan tuloslaskelmaan vasta, kun ennakoitu liiketoimi

merkitään tuloslaskelmaan. Jos ennakoidun liiketoimen ei enää odoteta toteutuvan, omassa pääomassa esitetty kertynyt voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelman rahoituseriin.

TVO soveltaa käyvän arvon suojausta julkisesti noteerattujen kiinteäkorkoisten velkojen korkoriskin suojauksessa. Johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutokset, jotka täyttävät käyvän arvon suojauslaskennan kriteerit ja niihin liittyvien suojauskohteiden korkoriskistä aiheutuva käyvän arvon muutos kirjataan tulosvaikutteisesti tuloslaskelman rahoituseriin. Lainojen tasearvot ja lainoihin kohdistuvien suojausinstrumenttien käyvät arvot sisällytetään korollisiin velkoihin ja varoihin. Jos suojauslaskennan kriteerit eivät enää täyty, suojattavaan lainaan tehdyt oikaisut puretaan tuloslaskelmaan efektiivisen koron menetelmällä lainan jäljellä olevalle maturiteetille.

TVO esittää suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien korko-optoiden ja eräiden koronvaihtosopimusten sekä valuuttatermiinien käyvän arvon muutokset rahoitustuotoissa ja -kuluissa siltä osin, kun niitä ei aktivoida keskeneräisen voimalaitosinvestoinnin rakentamisesta aiheutuvaan hankintamenuun.

Muilla konserniyhtiöllä on johdannaisia, jotka eivät täytä IAS 39 mukaisia suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä. Tällaisia ovat eräät koronvaihtosopimukset, joiden avulla vaihtuvakorkoisia lainoja on muutettu kiinteäkorkoisiksi sekä polttoainehankintojen valuuttariskiä suojaavat termiinisopimukset. Johdannaiset kirjataan käypään arvoon taseen varoihin tai velkoihin. Näistä valuutta- ja korkojohdannaisista syntyvät käyvän arvon muutokset esitetään tulosvaikutteisesti rahoitustuotoissa ja -kuluissa. Johdannaiset esitetään taseessa eräpäivänsä mukaan joko pitkä- tai lyhytaikaisina varoina tai velkoina.

Työsuhde-etuudet

Eläkejärjestelyt luokitellaan etuuspohjaisiksi tai maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Konsernilla ei ole etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä. Konsernin henkilökunnan eläketurva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkevakuutusyhtiöissä oleva TyEL-eläkevakuutus on käsitelty maksupohjaisena järjestelyinä kuten myös eräät vapaaehtoiset eläkevakuutukset. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle eikä konsernilla ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset merkitään tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Varaukset ja ehdolliset velat

Konserni kirjaa varaukset ympäristön alkuperäiseen tilaan palauttamisesta, hyödykkeen käytöstä poistamisesta ja lakiin perustuvista vaateista silloin, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti.

Varaukset arvostetaan veloitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon. Nykyarvon laskennassa käytetty diskonttaustekijä valitaan siten, että se kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta tarkasteluhetkellä ja veloitteeseen liittyvistä riskeistä. Ajan kulumisesta johtuva varauksen lisäys kirjataan korkokuluksi. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa. Konsernin jatkuvaan liiketoimintaan liittyvistä menoista ei kirjata varausta etukäteen.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

Ympäristövaraukset

Ympäristökustannusten varaukset kirjataan perustuen nykyisiin tulkintoihin ympäristönsuojelulajeista ja -säännöksistä, kun on todennäköistä, että on syntynyt velvoite, jonka määrä on luotettavasti arvioitavissa. Ne ympäristökustannukset, jotka ovat syntyneet korjattaessa olosuhteita, jotka johtuvat aikaisempien tilikausien toiminnoista ja jotka eivät enää kerrytä tuloja nykyhetkellä tai tulevaisuudessa kirjataan vuosikuluiksi.

Tuhkan käsittely

Konsernin yhtiöillä voi olla välivarastoituna prosessissa syntynyttä jäteveronalaista tuhkaa, jolle on olemassa hyötykäyttökohde, hyötykäyttökohdetta etsitään tai hyötykäyttökohdetta ei ole, jolloin veronalainen jäte toimitetaan kaatopaikalle. Tilinpäätökseen on tällöin jaksotettu kulu, joka vastaa parasta arviota siitä, kuinka paljon tilinpäätöshetkellä välivarastossa olevan tuhkan käsittely tulee konsernin yhtiöille maksamaan.

Hyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvät velvoitteet

Hyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvä velvoite kirjataan silloin, kun konsernilla on sopimukseen perustuva velvoite tai kun on olemassa oikeudellinen velvoite ja tämän velvoitteen määrä sekä sen rajattu taloudellinen vaikutusaika voidaan arvioida luotettavasti. Hyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvä velvoite kirjataan osana kyseisen hyödykkeen hankintamenua, kun laitos otetaan käyttöön tai kun ympäristön vahingoittuminen on tapahtunut. Menot kirjataan poistoina hyödykkeen jäljellä olevan taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Ydinjätehuoltovastuuseen liittyvät varat ja varaus

Teollisuuden Voima Oyj:n (TVO) tulososuuteen vaikuttaa olennaisesti ydinjätehuoltovastuun käsittely TVO:n ydinenergialain mukainen ydinjätehuoltovastuu katetaan maksamalla Valtion ydinjätehuoltorahastoon ydinjätehuoltomaksu. Vastuu kattaa kaikki tulevat olemassa olevan ydinjätteen käsittelystä aiheutuvat kulut mukaan luettuna ydinvoimalaitosten käytöstä poiston ja käytetyn polttoaineen loppusijoituskustannukset.

TVO:n konsernitiilinpäätöksessä rahasto-osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta esitetään pitkäaikaisissa varoissa noudattaen IFRIC 5 -tulkintaa. Ydinjätehuoltovastuu esitetään varauksena pitkäaikaisissa veloissa. Ydinjätehuollon varauksen käypä arvo lasketaan diskonttaamalla kassavirrat, jotka perustuvat suunnitelmiin arvioituista tulevista toimenpiteistä ja niiden kustannuksista huomioiden jo tehdyt toimenpiteet.

Ydinvoimalaitoksen käytöstä poistamiseen liittyvän varauksen alkuperäinen nykyarvo (ydinvoimalaitoksen käyttöönottohetkellä) on kirjattu investointina taseeseen ja sitä oikaistaan myöhemmin suunnitelmaan tulevilla muutoksilla. Käytöstä poistamiseen liittyvästä investoinnista tehdään poistot ydinvoimalaitoksen ennakoidun käyttöajan kuluessa.

Käytettyyn ydinpolttoaineeseen liittyvä varaus kattaa tulevat ydinjätteen loppusijoituskustannukset kunkin tilikauden loppuun saakka. Käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoittamiseen liittyvät kustannukset kirjataan kuluksi laitoksen käyttöaikana polttoaineen käytön perusteella. Suunnitelmiin tulevien muutosten vaikutus kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan perustuen käytetyn polttoaineen määrään kunkin tilikauden loppuun mennessä.

Rahan aika-arvo otetaan huomioon kirjaamalla ydinjätehuoltovarauksen diskonttaukseen liittyvä korkokulu tuloslaskelmaan.

Oma pääoma

PVO:lla on 19 osakesarjaa. Kukin osakesarja oikeuttaa tietyn tytäryhtiön, osakkuus- tai yhteisyrityksen tuottamaan energiaan. Osakas on oikeutettu energiaan osakeomistuksen suhteellisen osuuden mukaan yksittäisen osakesarjan osakkeista.

Osakkeista yhtiön perustamisen yhteydessä ja osakepääoman korotuksina saadut suoritukset on kirjattu osakepääomaan, ylikurssirahastoon ja 1.9.2006 jälkeen myös sijoitetun vapaan pääoman rahastoon.

Osakekohtainen tulos

Konserni ei esitä osakekohtaista tulosta, koska emoyritys toimii omakustannushintaperiaatteella. PVO:n osakkeet eivät myöskään ole julkisen kaupankäynnin kohteena.

Oman pääoman ehtoiset osakslainat

Omaan pääoman ehtoiset osakslainat käsitellään omana pääomana. Oman pääoman ehtoiset osakslainat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon sisällyttäen transaktiomenot. Oman pääoman ehtoissille osakslainoille ei ole eräpäivää mutta lainanottaja voi maksaa lainan takaisin valintansa mukaan yhdessä tai useammassa erässä. Lainanottajan hallituksella on oikeus päättää, että lainoille ei joltakin kuluvalta koronmaksukaudelta makseta korkoa. Maksamatta jäänyt korko ei kumuloidu seuraaville koronmääräytymisjaksoille. Oman pääoman ehtoinen osakslaina on vakuudeton ja muita velkasitoumuksia heikommassa etuoikeusasemassa. Sen etuoikeusasema on kuitenkin parempi kuin muilla yhtiön omaan pääomaan luettavilla erillä.

Oman pääoman ehtoisten osakslainojen korot kirjataan velaksi, kun velvollisuus korkojen maksamiseksi on syntynyt. Korkokulut kirjataan maksuperusteisesti suoraan kertyneisiin voittovaroihin eikä niitä kirjata tilikauden tulokseen.

Segmentti-informaatio

IFRS 8 *Toimintasegmentit* - standardin noudattaminen on pakollinen ainoastaan julkisesti noteeratuille yhtiöille sekä yhtiölle, jotka aikovat laskea liikkeeseen oman tai vieraan pääoman ehtoisia arvopapereita. Konsernista ei esitetä segmentti-informaatiota. Pohjolan Voima Oy:n osake ei ole julkisen kaupankäynnin kohteena eikä yhtiö ole laskenut liikkeelle oman tai vieraan pääoman ehtoisia arvopapereita.

Uusien ja uudistettujen IFRS-standardien, tulkintojen sekä standardien muutosten käyttöönotto

Konsernitiilinpäätös on laadittu noudattaen samoja laadintaperiaatteita kuin vuonna 2012. Seuraavilla vuonna 2013 voimaan tulleilla muutoksilla ei ole vaikutusta konsernitiilinpäätökseen:

- IAS 1 (muutos) Tilinpäätöksen esittäminen - muita laajan tuloksen eriä koskeva muutos
- IAS 12 (muutos) Tuloverot - laskennallisia veroja koskeva muutos
- IAS 19 (muutos) Työsuhde-etuudet - "putkimenetelmän" poistaminen ja rahoitusmenon määrittäminen nettorahastointiin perustuen
- IFRS 7 (muutos) Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot - liitetietovaatimusten lisääminen
- IFRS 13 Käyvän arvon määrittäminen - uuden standardin tarkoituksena on lisätä yhdenmukaisuutta käyvän arvon määrittämiseen
- Vuosittaiset parannukset 2011 - parannukset, jotka julkaistiin kierroksen 2009-2011 tuloksena, aiheuttavat muutoksia seuraaviin standardeihin:
 - IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen
 - IAS 16 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet
 - IAS 32 Rahoitusinstrumentit: esittämistapa
 - IAS 34 Osavuosikatsaukset

Konserni ottaa käyttöön seuraavat vuonna 2013 julkaistut standardit, tulkinnat ja muutokset olemassa oleviin standardeihin ja tulkintoihin vuoden 2014 tilinpäätöksessään tai myöhemmin. Alustavien selvitysten perusteella konserni arvioi, että näillä ei ole vaikutusta konsernitiilinpäätökseen.

- IFRS 10 Konsernitiilinpäätös - Määräysvallan käsitteen soveltamista selvitettäessä, onko sijoittajalla määräysvalta ja onko sen yhdistettävä sijoituskohde konsernitiilinpäätökseensä.

- IFRS 11 Yhteisjärjestelyt - Kahdentyyppiset yhteisjärjestelyt: Yhteisen toiminnon osapuolilla on varoja koskevia oikeuksia ja järjestelyyn liittyviä velvoitteita, osapuolet käsittelevät kirjanpidossaan osuutensa varoista, veloista, tuotoista ja kuluista. Yhteisyrityksessä osapuolilla on oikeuksia järjestelyn nettovarallisuuteen, osapuolet käsittelevät osuutensa pääomaosuusmenetelmällä.
- IFRS 12 Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhtiöistä.
- IFRS 10, 11 ja 12 (muutos) Siirtymäsäännöt - Siirtymäsääntöjä helpotetaan siten, että oikaistuja vertailutietoja vaaditaan vain yhdeltä tilikaudelta
- IAS 27 (uudistettu) Erillistilinpäätös
- IAS 28 (uudistettu) Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä - Pääomaosuus-menetelmän soveltaminen.
- IAS 32 (muutos) Rahoitusinstrumentit; esittäminen - Rahoitusvaroihin kuuluvan erän ja rahoitusvelan vähentäminen toisistaan taseessa.
- IFRS 10,12 ja IAS 27 (muutos) koskien sijoitusyhteisöjä. Alustavan selvityksen perusteella konsernin arvioi, että standardilla ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.
- IAS 36 (muutos) Omaisuuserien arvon alentuminen - kerrytettävissä olevaa rahamäärää koskevat tiedot.
- IAS 39 (muutos) Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen - helpotus suojauslaskennan kriteereihin
- IFRIC 21 * Levies (Julkiset maksut) - IAS 37:ää koskeva tulkinta
- IFRS 9 * RahoitusinstrumentitIAS 19 * (muutos) Eläkepohjaiset järjestelyt
- IAS 19 * (muutos) Eläkepohjaiset järjestelyt
- Vuosittaiset parannukset 2010-2012 * sekä 2011-2013 *

* *Kyseistä standardia, tulkintaa tai muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.*

2 Johdon harkintaa edellyttävät tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät

Konsernin johto tekee harkintaan perustuvia ratkaisuja, jotka koskevat tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valintaa ja niiden soveltamista. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassa olevassa IFRS-normistossa on vaihtoehtoisia kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapoja.

Konsernitiilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot ja oletukset pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Ennusteita ja harkintoja arvioidaan jatkuvasti ja ne perustuvat historiallisiin kokemuksiin sekä tulevaisuutta koskeviin tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidettyihin olettamuksiin. Konsernissa seurataan arvioiden ja olettamusten toteutumista sekä näiden taustalla olevien tekijöiden muutoksia säännöllisesti yhdessä liiketoimintayksiköiden kanssa käyttämällä useita sekä sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä. Mahdolliset arvioiden ja olettamusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä tilikaudella, jonka aikana arviota tai olettamusta korjataan ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Oikeudelliset vastuut

Johdon arviointia edellytetään mahdollisten oikeudenkäynteihin liittyvien varausten arvostamisessa ja kirjaamisessa. Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti.

Arvon alentumistestaus

Konsernissa testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta liikearvo ja ne aineettomat hyödykkeet, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika. Muun pitkäaikaisen omaisuuden arvonalentumistestauksia tehdään silloin, kun on viitteitä siitä, että omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Arviona testauksissa käytetään tulevia diskontattuja rahavirtoja, jotka voidaan saada omaisuuserän käytöllä ja sen mahdollisella myymisellä.

Pohjolan Voima on ns. mankala-yhtiö, joka toimii omakustannushintaperiaatetta noudattaen. Yhtiöasiakirjojen mukaan osakkaat ovat velvollisia maksamaan saamansa sähkön hinnassa konsernin kaikki kulut mukaan lukien käyttöomaisuuden poistot. Arvioitaessa mahdollisia omaisuuserien arvon alentumisia ja tästä seuraavia arvonalentumistappioiden kirjaustarpeita kerrytettävissä olevien rahamäärien kautta, vastaavat kerrytettävissä olevat rahamäärät aina eräitä poikkeustapauksia lukuun ottamatta omaisuuserän kirjanpitoarvoa eikä tarvetta arvonalentumisten kirjaamiseen näin ollen pääsääntöisesti synny.

Ympäristövaraukset

Yhtiön toimintaa säätelevät lukuisat ympäristöön liittyvät lait ja määräykset. Konserni toimii kaikkien voimassa olevien ympäristöön liittyvien säädösten mukaisesti. Yhtiö on arvioinut toiminnalleen tavanomaiset ympäristösuojeluun liittyvät kustannukset säädösten edellyttämien velvollisuuksien kattamiseksi.

3 Rahoitusriskien hallinta

Pohjolan Voiman rahoitus ja rahoitusriskien hallinta hoidetaan keskitetysti emoyhtiössä yhtiön hallituksen hyväksymän rahoituspolitiikan mukaisesti. Pohjolan Voiman liiketoiminnan rahoitusriskit liittyvät likviditeetti-, markkina- ja luottoriskeihin.

Rahoituksen tehtävänä on varmistaa rahoituksen osalta konsernin toimintoja koskevien päätösten häiriötön toteutus ja tukea valinnoillaan sähkön hinnan edullisuutta.

Johdannaissopimuksia solmitaan vain suojaustarkoituksessa. Pohjolan Voimassa ei sovelleta IFRS:n tarkoittamaa suojauslaskentaa.

Maksuvalmius- ja jälleenerahoitusriski

Maksuvalmius- ja jälleenerahoitusriskillä eli likviditeettiriskillä tarkoitetaan sitä vaikutusta yhtiön tulokseen ja kassavirtaan, joka syntyy, jos yhtiö ei kykene varmistamaan riittävää rahoitusta toiminnalleen. Riittävien likvidien varojen sekä sitovien luottolimiittien lisäksi Pohjolan Voima pyrkii alentamaan jälleenerahoitusriskiä hajauttamalla lainojensa eräänymisajankohtia sekä rahoituslähteitä mahdollisimman hyvin.

Pitkäaikaisten luottojen maturiteetit ja jälleenerahoitus sovitaan sellaisiksi, että lähinnä olevan 12 kuukauden aikana ei eräänny yli 25 % koko luottokannasta. Sääntö ei koske valtion ydinjätehuoltorahaston (VYR) myöntämiä lainoja.

Pohjolan Voima laskuttaa yhtiöjärjestyksensä mukaisesti osakkailtaan kuukausittain kiinteät ja muuttuvat kulut, mikä pienentää maksuvalmiusriskiä merkittävästi.

Vapaa likviditeetti sijoitetaan turvaavasti ja tuottavasti instrumentteihin, joiden duraatio on korkeintaan 12 kuukautta. Sijoitukset pyritään hajauttamaan eri kohteisiin ja sijoituskohteet valitaan siten, että jälkimarkkinoiden likviditeetti on turvattu myös epäedullisissa olosuhteissa, jotta pääosa sijoituksista voidaan tarvittaessa realisoida pienin kustannuksin.

Lyhytaikaiseen rahoitukseen Pohjolan Voima käyttää pääsääntöisesti kotimaista yritystodistusohjelmaa.

Pohjolan Voimalla on maksuvalmiutta turvaava 300 miljoonan euron suuruinen valmiusluotto, joka on allekirjoitettu 14. joulukuuta 2011 ja se eräänny 14. joulukuuta 2016. Valmiusluotto oli 31.12.2013 kokonaan nostamatta (31.12.2012 kokonaan nostamatta).

Seuraava taulukko kuvaa sopimukseen perustuvaa maturiteettianalyysia. Esitetyt luvut ovat kassavirtaperusteisia ja korkovirrat perustuvat tilinpäätöshetkellä voimassaoleviin sopimuskorkoihin. Tase-erien ja eräänntyvien velkojen väliset erot johtuvat tase-erien sisällyvistä efektiivisen koron mukaisesti jaksotetuista järjestelypalkkioista. Esitettyihin kassavirtoihin järjestelypalkkiot eivät sisälly, koska palkkiot on maksettu jo sopimusten allekirjoitusvaiheessa.

Rahoitusvelkojen diskonttaamattomat kassavirrat

2013

1 000 €	2014	2015	2016	2017	2018-	Yhteensä	Tasearvo
Rahalaitoslainat *	-17 238	-109 932	-48 940	-140 690	-65 125	-381 925	-381 724
Rahoituskulut **	-5 837	-5 420	-4 357	-1 295	-3 962	-20 871	
Laina Valtion ydinjätehuolto-rahastolta (TVO) ***	0	0	0	0	-528 398	-528 398	-528 398
Rahoituskulut	-3 998	0	0	0	0	-3 998	
Vakuudelliset rahoitusvelat	-22 036	-111 235	-48 628	-29 643	-166 869	-378 411	-378 362
Rahoituskulut	-1 656	-1 263	-800	-605	-910	-5 234	
Yritystodistukset	-102 893	0	0	0	0	-102 893	-102 893
Rahoituskulut	-107	0	0	0	0	-107	
Eläkelainat	-2 712	-2 712	-2 712	-2 712	-2 712	-13 560	-13 560
Rahoituskulut	-193	-153	-112	-71	-31	-560	
Korkojohdannaiset	-5 346	-3 274	-2 367	-1 229	-273	-12 489	-4 849
Valuuttajohdannaiset (netto)	-222	0	0	0	0	-222	-222
Yhteensä	-162 238	-233 989	-107 916	-176 245	-768 280	-1 448 668	

* Lyhennykset vuonna 2014 sisältyvät taseen lyhytaikaisiin velkoihin.

** Korkokulujen lisäksi, rahoituskulut sisältävät sitoutumispalkkiot.

*** Valtion ydinjätehuolto-rahaston (VYR) lainalla ei ole varsinaista eräpäivää, joten se esitetään yli 5 vuoden lainana. Lainan vastapuolena VYR:n suuntaan on Teollisuuden Voima Oyj, joka on lainannut vastaavan summan edelleen Pohjolan Voimalle.

Rahoitusvelkojen diskonttaamattomat kassavirrat

2012

1 000 €	2013	2014	2015	2016	2017-	Yhteensä	Tasearvo
Rahalaitoslainat *	-17 673	-17 673	-115 367	-53 875	-229 295	-433 881	-433 607
Rahoituskulut **	-6 317	-6 103	-5 728	-4 631	-5 943	-28 721	
Laina Valtion ydinjätehuolto-rahastolta (TVO) ***					-500 000	-500 000	-500 000
Rahoituskulut	-7 834					-7 834	
Vakuudelliset rahoitusvelat	-21 527	-22 036	-111 235	-48 628	-196 513	-399 938	-399 899
Rahoituskulut	-2 193	-2 077	-1 647	-1 114	-2 425	-9 456	
Yritystodistukset	-89 841					-89 841	-89 841
Rahoituskulut	-159					-159	
Eläkelainat	-2 712	-2 712	-2 712	-2 712	-5 424	-16 271	-16 271
Rahoituskulut	-444	-367	-290	-214	-193	-1 508	
Korkojohdannaiset	-5 338	-4 392	-2 467	-1 873	-875	-14 944	-11 194
Valuuttajohdannaiset (netto)	-59					-59	-60
Yhteensä	-154 097	-55 359	-239 445	-113 045	-940 667	-1 502 612	

* Lyhennykset vuonna 2013 sisältyvät taseen lyhytaikaisiin velkoihin.

** Korkokulujen lisäksi, rahoituskulut sisältävät sitoutumispalkkiot.

*** Valtion ydinjätehuolto-rahaston (VYR) lainalla ei ole varsinaista eräpäivää, joten se esitetään yli 5 vuoden lainana. Lainan vastapuolena VYR:n suuntaan on Teollisuuden Voima Oyj, joka on lainannut vastaavan summan edelleen Pohjolan Voimalle.

Markkinariskit

Korkoriski

Korkotason muutosten vaikutukset korollisiin saataviin ja velkoihin aiheuttavat korkoriskin. Emoyhtiön ja tytäryhtiöiden lainasalkkujen korkoriskiä hallitaan muuttamalla korkojaksoja ja duraatioita. Pohjolan Voiman korkoriskin hallinnan tavoitteena on mahdollisimman alhainen korkokustannus sekä korkokulujen vaihtelun vähentäminen. Konsernin rahoituspolitiikan mukaan Pohjolan Voiman duraatiota seurataan osakesarjakohtaisesti. Emoyhtiön ja tytäryhtiöiden lainasalkkujen duraatiot asetetaan sellaiselle tasolle, että sähkönhinnan herkkyyks korkomuutoksille on osakesarjakohtainen riskinkantokyky huomioon ottaen hyväksyttävällä tasolla.

Emoyhtiön ja tytäryhtiöiden lainasalkkujen korkosidonnaisuusajoja voidaan muuttaa kiinteäkorkoisilla lainoilla, koronvaihtosopimuksilla, korkotermeineillä sekä korkokatto- ja lattiasopimuksilla. Tytäryhtiöiden korkosuojaukset toteutetaan siten, että vastapuolena on emoyhtiö, joka kattaa suojauksen toteuttamalla vastaavan sopimuksen edelleen pankin kanssa.

Valuutariski

Pohjolan Voima altistuu valuuttakurssiriskille lähinnä polttoainehankinnoissa. Sekä lyhyt- että pitkäaikaiset lainat nostetaan pääsääntöisesti euromääräisinä. Muiden kuin euromääräisten lainojen pääomat suojataan viimeistään lainojen nostohetkellä.

Hiilenhankinta tapahtuu miltei kokonaan dollareilla. Koska kauppasopimukset tehdään jopa 10 kuukautta ennen hiilierien toimitusta ja maksua, euro/dollari-valuuttakurssimuutokset vaikuttavat hiilen eurohintaan ja siten myös tuotettavan sähkön hintaan. Euron heikkeneminen merkitsee valuuttakurssitappiota ja euron vahvistuminen vastaavasti kurssivoittoa.

Valuutariskin osalta suojaudutaan avoimen toimitusposition arvonmuutoksilta. Suojauksia tehdään vain tilattujen tai johdannaisilla varmistettujen hiilierien osalta. Siten suojaus tehdään aikaisintaan johdannaissopimus- tai tilauspäivänä ja se ulotetaan oletettuun hiilierän maksupäivään saakka. Suojaukset puretaan sitä mukaa, kun hiilierät tulevat maksuun. Suojauksen kustannukset kohdistuvat ao. hiilierän hankintahintaan ja tulevat siten tuotantoyksiköiden hiilen kustannuksiksi. Mikäli suojattujen hiilierien toimitusehtoja joudutaan muuttamaan esimerkiksi toimitusajan suhteen, korjataan vastaavaa suojausta.

Valuutariskin suojausinstrumentteina voidaan käyttää valuutanvaihtosopimuksia, valuuttatermiinejä ja -optioita.

Herkkyys markkinariskeille

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7 -standardin tarkoittama herkkyys markkinariskeille:

	2013	2012
1 000 €	Tuloslaskelma	Tuloslaskelma
+ 10 % muutos EUR/USD valuuttakurssissa	-1 714	-372
- 10 % muutos EUR/USD valuuttakurssissa	2 095	455
1 %-yksikön nousu markkinakoroissa	4 904	4 267
1 %-yksikön lasku markkinakoroissa	-5 411	-4 923

Oletukset:

- Euron ja dollarin valuuttakurssimuutoksen oletetaan olevan +/- 10 %.
- Dollarimääräinen positio sisältää valuuttajohdannaiset.
- Korkotason muutokseksi oletetaan yksi prosenttiyksikkö.
- Korkopositio sisältää vaihtuvakorkoiset lainat, rahoitusleasingvelat sekä korkojohdannaiset.

Polttoaineen hintariski

Konsernin sähköntuotanto vaatii maailmanlaajuisilta markkinoilta ostettavien polttoaineiden käyttöä. Pohjolan Voiman tytär- ja osakkuusyhtiöiden tärkein maailmanlaajuisilta markkinoilta ostettava polttoaine on hiili.

Pohjolan Voima hallinnoi keskitetysti tuotantoyhtiöidensä hiilenhankintaan liittyviä riskejä hallituksen hyväksymän hiilenhankintapolitiikan mukaisesti.

Hiilenhankinnan riskejä ovat määrä-, hinta-, rahti- ja valuuttariski. Rahtiriski voi olla toteutuessaan osa sekä määrä- että hintariskiä. Valuuttariski sisältyy sekä hiilen että rahdin hintoihin.

Saatavuusriski on hiilenhankinnassa huomattavan suuri. Hiilen riittävyys tuotantoon voidaan turvata luotettavasti ainoastaan hankkimalla ennakoon riittävän suuri varasto. Laivauskauden rajoitteista johtuen hankinnat voidaan aloittaa jo edellisen vuoden aikana ja laivaukset pyritään ajoittamaan avovesikaudelle.

Hintariskiltä voidaan suojautua varastojen, pitkäaikaisten toimitussopimusten ja johdannaisten avulla. Hintariskiltä on mahdollista suojautua ostamalla vuositarpeen ylittävä määrä hiiltä varastoon käytettävissä olevan varastotilan rajoissa. Pitkäaikaisia toimitussopimuksia käytetään hiilen riittävyyden lisäksi myös hintariskiltä suojautumiseen.

Pohjolan Voima ei ole esitettävien vuosien 2013 ja 2012 aikana käyttänyt hiilen hintariskiltä suojautumiseen rahoitusinstrumentteja.

Luottoriski

Luottoriski syntyy siitä mahdollisuudesta, että vastapuoli jättää sopimuksen mukaiset maksuvelvoitteensa täyttämättä. Kaupalliset myyntisaatavat ja sijoituksiin sekä johdannaiskaappoihin perustuvat saatavat rahoituslaitoksilta altistavat yhtiön luottoriskille. Vastapuolipankkeja valittaessa hyväksytään vain vastapuolet, joilla on korkea luottokelpoisuus. Johdannaissopimuksia solmitaan vain johtavien pankkien ja luottolaitosten kanssa. Maksukäyttäytymisen ja luottokelpoisuuden osalta seurataan kaikkia vastapuolia. Tilikauden aikana Pohjolan Voima ei ole kirjannut luottotappioita. Pohjolan Voima myy sähkö- ja lämpöenergiaa vain osakkailleen. Pohjolan Voima toimii yhtiöjärjestelyksensä mukaisesti omakustannusperiaatteella (Mankala-periaate), joka pienentää myyntisaamisiin liittyvää luottoriskiä merkittävästi. Konsernissa ei ole oleellisia eräntyneitä myyntisaamisia.

Pääomarakenteen hallinta

Pääomana hallinnoidaan emoyhtiön omistajille kuuluvaa omaa pääomaa, joka koostuu osakepääomasta, ylikurssirahastosta, sijoitetun vapaan pääoman rahastosta, arvomuutosrahastosta ja kertyneistä voittovaroista. Lisäksi omaan pääomaan lasketaan oman pääoman ehtoinen laina ja määräysvallattomien omistajien osuus. Konserniin ei sovelleta ulkopuolisia pääomavaatimuksia.

Riittävällä oman pääomanehtoisen rahoituksen määrällä mahdollistetaan monipuoliset rahoituslähteet useista eri lähteistä.

Konsernin omavaraisuusaste vaihtelee maltillisesti investointisykliin mukaisesti. Oman pääoman osuudesta vastaavat kuhunkin investointiin liittyvän osakesarjan omistajat omistuksensa mukaisessa suhteessa.

Alla on esitetty Pohjolan Voiman seuraama omavaraisuusaste:

	2013	2012
Omavaraisuusaste (%) (IFRS, konserni) *	42	35

* Omavaraisuusaste % = $100 \times \frac{\text{oma pääoma}}{\text{taseen loppusumma}}$

4 Mydyt pitkäaikaiset omaisuuserät ja hankitut liiketoiminnot

Mydyt pitkäaikaiset omaisuuserät

Joulukuussa Pohjolan Voima-konserniin kuuluva Finestlink Oy myi omistamansa AS Nordic Energy Linkin (NEL) osakkeet. NEL omistaa ja käyttää Suomen ja Eestin välistä Estlink-kaapelia. Osakkeiden kauppahinta oli 3,0 miljoonaa euroa. Pohjolan Voima kirjasi osakemyynnistä 0,8 miljoonan euron myyntivoiton konsernissa. Myyntitulo sisältyy kokonaisuudessaan tuloslaskelmassa Liiketoiminnan muut tuotot -riville. Kauppa ei aiheuttanut olennaisia vaikutuksia konsernin muihin varoihin ja velkoihin.

Hankitut liiketoiminnot

Vuonna 2013 eikä 2012 ollut yrityshankintoja.

5 Rahavirtalaskelman liitetiedot

Oikaisut tilikauden voittoon/tappioon (1 000 €)	2013	2012
Poistot	53 107	50 909
Johdannaisten käyvän arvon muutokset	-5 966	9 183
Verot	53	245
Pitkäaikaisten varojen myyntivoitot ja -tappiot	-3 755	246
Rahoituskulut, netto	16 350	19 931
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	-14 772	4 528
Yhteensä	45 018	85 042

Käyttöpääoman muutos	2013	2012
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos	23 943	-22 119
Vaihto-omaisuuden muutos	35 572	9 265
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	-38 696	-13 946
Varausten muutos	-580	192
Yhteensä	20 240	-26 608

6 Liikevaihto

1 000 €	2013	2012
Tuotetun sähkön myynti	475 757	389 623
Tuotetun lämmön myynti	213 784	215 012
Ostetun sähkön myynti	22 824	207 937
Muu myynti	9 990	25 307
Yhteensä	722 354	837 879

Sähkön toimitus osakkaille (GWh)

Tuotettu sähkö	15 500	14 600
Tuotettu lämpö	7 700	8 000
Ostettu sähkö	700	5 600

PVO:n sähkönhankintamäärä määräytyy osakkaiden sähkön tarpeen perusteella. Vuonna 2013 Pohjolan Voiman sähkön kokonaishankinta oli 16,2 (20,2) TWh. Konsernin sähkön tuotannon osuus tästä oli 15,6 (14,6) TWh, josta emoyhtiön toimitukset osakkailleen olivat 15,0 (14,0) TWh. Tytäryhtiöiden toimitukset muille omistajilleen olivat 0,6 (0,5) TWh. Ostot pohjoismaisilta sähkömarkkinoilta olivat 0,7 (5,6) TWh ja myynnit 0,6 (0,5) TWh. Lämmön toimitukset olivat 7,7 (8,0) TWh.

Muu myynti muodostuu pääosin käyttö- ja kunnossapitopalveluiden myynnistä, päästöoikeuksien myynnistä sekä verkko- ja hallintopalvelujen myynnistä.

7 Liiketoiminnan muut tuotot

1 000 €	2013	2012
Vuokratuotot	2 218	2 287
Käyttöomaisuuden sekä tytär- ja yhteisyritysosakkeiden myyntivoitot	3 755	107
Valtakunnallinen reservikapasiteettikorvaus	9 398	11 022
Avustukset	81	64
Sähkön tuotannon tuki	4 803	5 982
Muut tuotot	1 719	2 512
Yhteensä	21 974	21 974

Kristiinankaupungissa sijaitsevan PVO-Lämpövoima Oy:n ja Vaasan Vaskiluodossa sijaitsevan PVO-Huippuvoima Oy:n öljylauhdelaitosten reservikapasiteettikäytön sopimus on uusittu Fingrid Oyj:n kanssa. Sopimukset ovat voimassa varatehoreservikauden 1.7.2013 - 30.6.2015.

8 Materiaalit ja palvelut

1 000 €	2013	2012
Polttoaineet	199 280	182 488
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	36 671	10 686
Aineet ja tarvikkeet	4 142	3 424
Hilidioksidipäästöoikeudet	7 587	952
Energiaostot; Pohjoismaiset sähkömarkkinat	34 797	211 324
Energiaostot; osakkuus- ja yhteisyritykset	285 559	265 729
Energiaostot, muut	8 987	9 932
Ulkopuoliset palvelut	13 331	7 204
Yhteensä	590 354	691 739

Polttoaineostot koostuvat hiilen, turpeen ja biopolttoaineiden ostoista, joita käytetään sähkön- ja lämmön-tuotannossa.

Energiaostoihin osakkuus- ja yhteisyrityksiltä sisältyy Teollisuuden Voima Oyj:lta , Oy Alholmens Kraft Ab:ltä sekä Vaskiluodon Voima Oy:ltä Pohjolan Voima Oy:n omistuksen mukaisesti hankkima energia.

9 Henkilöstökulut

Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

1 000 €	2013	2012
Palkat ja palkkiot		
Hallituksen ja toimitusjohtajan palkat	1 674	1 581
Muut palkat	15 264	23 458
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	3 154	4 290
Muut henkilösivukulut	758	1 135
Yhteensä	20 850	30 464

Konsernin palveluksessa tilikauden aikana keskimäärin

	2013	2012
Toimihenkilöitä	188	280
Työntekijöitä	82	174
Yhteensä	270	454

10 Poistot ja arvonalentumiset

1 000 €	2013	2012
Aineettomien hyödykkeiden poistot		
Aineettomat oikeudet	-	33
Muut aineettomat hyödykkeet	1 853	1 708
Yhteensä	1 853	1 742
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistot		
Rakennukset ja rakennelmat	5 870	5 452
Koneet ja kalusto	41 407	40 714
Muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	3 176	3 002
Yhteensä	50 453	49 168
Arvonalentumiset		
Koneet ja kalusto	800	-
Yhteensä	800	-
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	53 107	50 909

11 Liiketoiminnan muut kulut

1 000 €	2013	2012
Kunnossapito- ja huoltopalvelut	18 644	22 262
Kiinteistövero	6 290	6 227
Vuokrat	3 291	4 114
Käynnissäpitopalvelut	23 672	18 915
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot	-	352
Muut kulut	19 534	20 165
Yhteensä	71 430	72 036

Tilintarkastajan palkkiot

1 000 €	2013	2012
Tilintarkastuspalkkiot	185	183
Todistukset ja lausunnot	2	1
Veroneuvonta	1	8
Muut palvelut	8	26
Yhteensä	196	218

12 Tutkimus- ja kehittämismenot

Kuluksi kirjatut tutkimus- ja kehittämismenot olivat yhteensä 0,7 miljoona euroa vuonna 2013 (0,6 miljoona euroa vuonna 2012).

13 Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista

1 000 €	2013	2012
Länsi-Suomen Voima Oy	1	0
Oy Alholmens Kraft Ab	601	392
Tahkoluodon Polttoöljy Oy	0	0
Teollisuuden Voima Oyj	14 091	-4 660
Torniolaakson Voima Oy	187	118
Vaskiluodon Voima Oy	-110	-379
Voimalohi Oy	1	1
Yhteensä	14 771	-4 528

Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksistä esitetään liitetiedossa 18.

14 Rahoitustuotot ja -kulut

1 000 €	2013	2012
Osinkotuotot myytävissä olevista sijoituksista	3	3
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	4 057	6 450
Ei suojauslaskennan alaiset johdannaiset		
Käyvän arvon muutos	6 127	0
Valuuttakurssivoitot	36	14
Muut rahoitustuotot	3	0
Rahoitustuotot yhteensä	10 226	6 467
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön kirjatuihin veloista	17 175	23 969
Ei suojauslaskennan alaiset johdannaiset		
Käyvän arvon muutos	161	9 183
Valuuttakurssitappiot	27	23
Muut rahoituskulut	3 247	2 406
Rahoituskulut yhteensä	20 610	35 581
Yhteensä	-10 384	-29 114

15 Tuloverot

1 000 €	2013	2012
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	215	181
Edellisten tilikausien verot	-1	10
Laskennallisten verovelkojen muutos	-162	54
Yhteensä	53	245

PVO toimittaa sähköä ja lämpöä osakkailleen omakustannushintaperiaatteella. Omakustannushintaperiaatteen mukaan konserni ei tule maksamaan veroa energialiiketoiminnastaan, joten konserni ei kirjaa tältä osin laskennallisia verovelkoja. Energiaan liittyvästä palveluliiketoiminnasta konserni kirjaa tuloverot ja laskennalliset verovelat.

Laskennallisten verojen muutokset:

1 000 €	2013	2012
Kertyneet poistoerot 1.1.	1004	950
Kirjattu tulosvaikutteisesti	-162	54
Kertyneet poistoerot 31.12.	842	1004

Suomen eduskunta hyväksyi lainsäädännön yhteisöverokannan muuttamisesta 24,5 prosentista 20,0 prosenttiin 17.12.2013. Uutta verokantaa sovellettiin 1.1.2014 lähtien. Laskennalliset verot määritettiin uudella 20,0 prosentin verokannalla 31.12.2013 päättyvältä tilikaudelta. Verokannan muutoksen vaikutus vuoden 2013 tulokseen oli 184 tuhatta euroa.

Konsernin tuloslaskelmaan kirjattujen tuloverojen erot suomalaisen yhteisöverokannan mukaiseen tuloveroon on esitetty seuraavassa taulukossa:

1 000 €	2013	2012
Voitto ennen veroja	12 974	-18 937
Suomen verokannan mukainen tulovero 24,5%	-3 179	4 640
Verotappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista	-2 044	-1 922
Verovapaat tulot	310	0
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitoista/tappioista	3 727	-1 021
Vähennyskelvottomat kulut	-129	0
Omakustannushintaperiaatteen vuoksi kirjaamattomat laskennalliset verot	822	-2 541
Verotappiot ilman laskennallista verosaamista aikaisemmilta tilikausilta	256	600
Yhteisöverokantamuutos	184	0
Konsernin tuloslaskelmaan kirjatut verot	-53	-245

16 Aineettomat hyödykkeet

1 000 €	Hiilidioksidi- päästöoikeudet	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	2 327	266 465	17 603	286 395
Lisäykset	7 075	10 549	879	18 504
Vähennykset	-1 353		-3 826	-5 180
Uudelleenryhmittelyt			2 522	2 522
Hankintameno 31.12.2013	8 049	277 014	17 178	302 241
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2013	0	1 234	10 524	11 758
Vähennykset			-3 467	-3 467
Tilikauden poistot		-	1 833	1 833
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2013	0	1 234	8 890	10 124
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	8 049	275 780	8 288	292 117
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	2 327	265 231	7 079	274 638

1 000 €	Hiilidioksidi- päästöoikeudet	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2012	9 228	266 465	15 862	291 555
Lisäykset	2 252		1 020	3 273
Vähennykset	-9 153		-90	-9 243
Uudelleenryhmittelyt			811	811
Hankintameno 31.12.2012	2 327	266 465	17 603	286 395
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2012	0	1 201	8 816	10 017
Vähennykset				0
Tilikauden poistot		33	1 708	1 741
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2012	0	1 234	10 524	11 758
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	2 327	265 231	7 079	274 638
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	9 228	265 264	7 046	281 538

Aineettomiin oikeuksiin sisältyy oikeus vesivoiman tuottamiseen 265 miljoonaa euroa, lakiin kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta perustuva käyttöoikeus voimajohtokatuihin ja -maa-alueisiin 0,7 miljoonaa euroa sekä 2013 maksettu korvaus vesialueen pysyvästä käyttöoikeudesta 10,5 miljoonaa euroa. Oikeus vesivoimaan, vesialueen pysyvä käyttöoikeus ja käyttöoikeus voimajohtokatuihin ja -maa-alueisiin ovat aineettomia oikeuksia, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika ja joille tehdään arvonalentumistestit vuosittain. Arvonalentumistestaukset eivät ole antaneet aihetta arvonalentumisen kirjaamiselle, koska sekä vesivoimaoikeuden että vesialueen pysyvän käyttöoikeuden ja käyttöoikeuden voimajohtoalueisiin tulevaisuudessa kerrytettävissä olevat rahamäärät ovat suuremmat kuin oikeuksien kirjanpitoarvot. Vesivoimaoikeuden ja vesialueen pysyvän käyttöoikeuden arvio perustuu siihen, että vesivoimalla tulevaisuudessa tuotettavan sähkön määrä kerrottuna sähkön hinnalla (pl. kiinteät kustannukset) ylittää aineettomiin oikeuksiin kirjatun oikeuden arvon. Voimajohtoalueiden käyttöoikeuden arvio perustuu johdon hyväksymiin ennusteisiin siihen, että tulevaisuudessa verkkotuotot PVO-Alueverkot Oy:ssä ylittävät aineettomiin oikeuksiin kirjatun oikeuden arvon.

Aineettomat oikeudet tai muut aineettomat hyödykkeet eivät sisällä liikearvoa.

17 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

1 000 €	Maa- ja vesialueet	Raken nukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräinen laitosinvestointi ja muut ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	35 948	164 263	1 108 299	82 275	5 840	1 396 624
Lisäykset		187	3 829		8 250	12 267
Vähennykset	-222	-250	-2 533	-130		-3 136
Muutos kirjanpidollisissa arvioissa				1 717		1 717
Uudelleenryhmittelyt		3 012	4 547	64	-10 146	-2 522
Hankintameno 31.12.2013	35 726	167 212	1 114 142	83 926	3 944	1 404 950
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2013	0	56 435	518 493	30 792	0	605 720
Vähennykset ja uudelleenryhmittelyt		-228	-2 513	-130		-2 872
Tilikauden poistot		5 870	42 208	3 196		51 274
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2013	0	62 077	558 188	33 858	0	654 123
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	35 726	105 135	555 954	50 068	3 944	750 827
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	35 948	107 828	589 806	51 483	5 840	790 904

1 000 €	Maa- ja vesialueet	Raken nukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräinen laitosinvestointi ja muut ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2012	35 944	155 184	1 060 717	81 612	29 611	1 363 068
Lisäykset	4	3 326	18 019		13 690	35 039
Vähennykset		-398	-274			-672
Uudelleenryhmittelyt		6 151	29 837	663	-37 461	-811
Hankintameno 31.12.2012	35 948	164 263	1 108 299	82 275	5 840	1 396 624
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2012	0	51 029	478 013	27 790	0	556 832
Vähennykset		-46	-234			-280
Tilikauden poistot		5 452	40 714	3 002		49 168
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2012	0	56 435	518 493	30 792	0	605 720
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	35 948	107 828	589 806	51 483	5 840	790 904
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	35 944	104 155	582 704	53 822	29 611	806 236

Muutokset kirjanpidollisissa arvioissa liittyvät kaatopaikkojen käytöstä poistamisvelvoitteisiin. Kahden kaatopaikan käyttö lupaa on pidennetty ja siinä yhteydessä poistamisvelvoitteiden kustannusarvioita on tarkennettu.

Yhtiön johto on arvioinut, että viitteitä arvonalentumisesta ei ole.

RAHOITUSLEASINGSOPIMUKSET

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

1 000 €	Koneet ja kalusto
31.12.2013	
Hankintameno	362 920
Kertyneet poistot	-95 112
Kirjanpitoarvo	267 809
31.12.2012	
Hankintameno	362 920
Kertyneet poistot	-78 432
Kirjanpitoarvo	284 488

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyvät aktivoituvat vieraan pääoman menot

1 000 €	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	831	20 722	111	21 664
Lisäykset				0
Hankintameno 31.12.2013	831	20 722	111	21 664
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2013	537	6 437	45	7 019
Tilikauden poistot	31	791	5	827
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2013	568	7 228	50	7 846
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	263	13 493	61	13 817
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	294	14 284	66	14 644

1 000 €	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2012	831	20 005	111	20 947
Lisäykset		717		717
Hankintameno 31.12.2012	831	20 722	111	21 664
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2012	500	5 557	41	6 098
Tilikauden poistot	37	880	4	921
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2012	537	6 437	45	7 019
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	294	14 284	66	14 644
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	331	14 448	70	14 849

Voimalaitosten rakentamiseen liittyvät rahoitusmenot aktivoidaan osana investoinnin hankintamenoa ja poistetaan omaisuuserän taloudellisena vaikutusaikana.

18 Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä

1 000 €	2013	2012
Tilikauden alussa	748 578	751 628
Osakeanti	0	0
Myydyt yhteisyritykset	0	0
Osuus tilikauden tuloksesta	14 771	-4 528
Muut laajan tuloslaskelman erät	8 366	1 479
Tilikauden lopussa	771 715	748 578

Osakkuus- ja yhteisyritykset

Yhtiö, kotipaikka	Konsernin omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Kirjanpitoarvo	Kirjanpitoarvo
	2013	2012	2013	2012
Osakkuusyritykset				
Oy Alholmens Kraft Ab, Pietarsaari	49,90%	49,90%	16 646	16 044
Länsi-Suomen Voima Oy, Harjavalta	19,90%	19,90%	33 650	33 649
Tahkoluodon Polttoöljy Oy, Pori	32,00%	32,00%	110	110
Torniolaakson Voima Oy, Ylitornio	50,00%	50,00%	1 829	1 642
			52 236	51 446
Yhteisyritykset				
Teollisuuden Voima Oyj, Helsinki	58,47%	58,47%	704 626	682 169
Vaskiluodon Voima Oy, Vaasa	50,00%	50,00%	14 675	14 786
Voimalohi Oy, Kemi	50,00%	50,00%	180	178
			719 481	697 133
Osakkuus- ja yhteisyritykset yhteensä			771 716	748 579

Pohjolan Voima yhdistelee Teollisuuden Voima Oyj:n yhteisyrityksenä IFRS- konsernitilinpäätökseensä. Pohjolan Voima omistaa 31.12.2013 58,47 % (31.12.2012 58,47 %) Teollisuuden Voima Oyj:n osakkeista. Pohjolan Voima on Teollisuuden Voima Oyj:n yhtiöjärjestyksen ja muiden yhtiöasiakirjojen päätös- ja määräysvaltaa sekä hallituksen jäsenten nimeämisoikeutta koskevien säännösten perusteella todennut, että Teollisuuden Voima Oyj on yhteisyritys.

Teollisuuden Voima Oyj:n investointisitoumukset olivat 851 (798) miljoonaa euroa.

Osakkuusyritys Länsi-Suomen Voima Oy:n kirjanpitoarvoon 31.12.2013 sisältyy liikearvoa 28 (2012: 28) miljoonaa euroa Liikearvolle tehdään arvonalentumistesti vuosittain. Länsi-Suomen Voima Oy omistaa Harjavalan vesivoimalaitoksen Kokemäenjoessa. Arvioitaessa tulevaisuudessa kerrytettävissä olevaa rahamäärää yhtiön johto on todennut, että osakkuusyhtiöstä mahdollisesti luovuttaessa myymällä yhtiön osakkeet, osakkeista saatava rahamäärä ylittäisi osakkuusyhtiöstä konsernitaseeseen kirjatun määrän.

Tiedot konsernin osakkuus- ja yhteisyrityksistä sekä niiden yhteenlasketut varat ja velat, liikevaihto ja voitto/tappio. Kaikki osakkuus- ja yhteisyritykset ovat listaamattomia.

1 000 €	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/ tappio
2013				
Oy Alholmens Kraft Ab	243 496	205 044	70 658	1 204
Länsi-Suomen Voima Oy	28 888	1 561	999	6
Tahkoluodon Polttoöljy Oy	16	1	0	-3
Teollisuuden Voima Oyj	6 700 493	5 238 871	365 865	30 526
Torniolaakson Voima Oy	9 097	5 439	1 620	0
Vaskiluodon Voima Oy	153 736	119 092	108 481	-1 242
Voimalohi Oy	1 177	812	3 572	0
Yhteensä	7 136 903	5 570 820	551 194	30 492

1 000 €	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/ tappio
2012				
Oy Alholmens Kraft Ab	156 210	119 946	63 902	691
Länsi-Suomen Voima Oy	28 342	951	765	1
Tahkoluodon Polttoöljy Oy	20	2	0	-3
Teollisuuden Voima Oyj	6 396 925	5 086 999	352 171	-1 750
Torniolaakson Voima Oy	9 261	5 976	1 514	0
Vaskiluodon Voima Oy	161 297	124 958	97 106	-566
Voimalohi Oy	1 193	830	3 488	0
Yhteensä	6 753 248	5 339 662	518 946	-1 627

Liiketoimet osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

1 000 €	2013	2012
Myynti osakkuus- ja yhteisyrityksille	6 778	9 351
Ostot osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	288 998	268 412
Saamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	237 810	166 821
Velat osakkuus- ja yhteisyrityksille	546 777	524 412
	2013	2012
Osakkuus- ja yhteisyritysten palveluksessa oleva henkilöstö keskimäärin	1 053	951

19 Myytävissä olevat rahoitusvarat

1 000 €	2013	2012
Sijoitukset noteeraamattomiin osakkeisiin	650	3 178
Yhteensä	650	3 178

Myytävässä olevat rahoitusvarat koostuvat lähinnä henkilökunnan käytössä olevista lomamökkiosakkeista 0,6 (2012: 0,7) miljoonaa euroa. Vuonna 2012 myytävissä oleviin rahavaroihin sisältyi myös Suomen ja Viron välisen kaapeliyhteyden rakentamiseen, omistamiseen ja käyttämiseen perustetun virolaisyhtiön, AS Nordic Energy Linkin osakkeet 2,2 miljoonaa euroa. Pohjola Voima Oy:n tytäryhtiö Finestlink Oy omisti 10,1 % AS Nordic Energy Linkistä joulukuuhun 2013 saakka, jolloin osakkeet myytiin.

20 Lainat ja muut saamiset

Pitkäaikaiset lainat ja muut saamiset

1 000 €	2013	2012
Lainasaaminen osakkuus- ja yhteisyritykseltä	203 800	138 692
Rahoitusleasingsaamiset	177 158	190 652
Muut pitkäaikaiset saamiset	16 475	14 597
Yhteensä	397 434	343 941

Lainasaamisiin osakkuus- ja yhteisyrityksiltä sisältyy lainasaaminen Teollisuuden Voima Oyj:ltä 203,2 (2012: 137,3) miljoonaa euroa ja lainasaaminen Tornionlaakson Voima Oy:ltä 0,5 (2012: 1,4) miljoonaa euroa. Pitkäaikaisiin lainoihin ja muihin saamisiin ei liity merkittävää luottoriskiä. Saamisten käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 29 Rahavarojen ja -velkojen käyvät arvot.

Myyntisaamiset ja muut saamiset

1 000 €	2013	2012
Myyntisaamiset	78 304	91 837
Pantatut rahavarat	1 642	5 727
Korolliset saamiset	4 268	154
Rahoitusleasingsaamiset	14 582	14 657
Johdannaiset	0	0
Siirtosaamiset	22 132	27 878
Osakeantisaamiset	169 768	0
Muut lyhytaikaiset saamiset	1 285	3 429
Yhteensä	291 981	143 681

Myyntisaamisten ja muiden saamisten käypä arvo ei poikkea olennaisesti tasearvosta.

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

1 000 €	2013	2012
Menoennakot, energiaostot	12 120	13 264
Tulojäämät, energiamyynti	0	0
Väilliset verot	5 845	5 879
Muut	4 167	8 735
Yhteensä	22 132	27 878

Konserni kirjasi 2013 5 (2012: -) tuhatta euroa luottotappioita myynti- tai muista saamisista. Konsernilla ei ollut 31.12.2013 merkittäviä erääntyneitä saatavia. Tämän vuoksi myyntisaamisten ikäjakamaa ei esitetä.

RAHOITUSLEASINGSAAMISET

Pohjolan Voima on tehnyt joidenkin omistajiensa kanssa järjestelyitä, jotka IFRIC 4 -tulkinnan "Miten määritellään, sisältääkö järjestely vuokrasopimuksen" perusteella käsitellään vuokrasopimuksina IAS 17 -standardin mukaisesti. Järjestelyt koskevat Keravan Lämpövoima Oy:n, Kokkolan Voima Oy:n ja Wisapower Oy:n voimalaitoksia, jotka tuottavat energiaa vain yhden pääasiallisen ostajan käyttöön. Nämä voimalaitokset luokitellaan IAS 17 -standardin perusteella rahoitusleasingsopimuksiksi. Järjestelyt siirtävät omistamiselle olennaiset riskit ja edut vuokralleottajalle, sillä ne on tehty osakeomistuksen muodossa. Kyseisiä laitoksia koskevien osakesarjojen osakkeenomistajien ei ole käytännössä taloudellisesti kannattavaa ostaa energiaa muuta kautta ja omistajat ovat ainoat pääasialliset tuotannon käyttäjät. Järjestelyt käsitellään rahoitusleasingsopimuksina myös sillä perusteella, että vuokrasopimukset kattavat koko vuokratun hyödykkeen arvioidun taloudellisen kokonaisvaikutusajan ja vähimmäisvuokrien nykyarvo kattaa valtaosan vuokratun hyödykkeen käyvästä arvosta.

Lisäksi muita IAS 17 -standardin mukaisia rahoitusleasingsopimuksia sisältyy rahoitussaamiin yhteensä 2,7 miljoonaa euroa (2,9 miljoonaa euroa vuonna 2012).

Vähimmäisleasingsaamiset

1 000 €	2013	2012
Enintään 1 vuosi	16 623	17 097
1 - 5 vuotta	82 341	84 144
Yli 5 vuotta	111 876	126 511
Yhteensä	210 840	227 752
Kertymätön rahoitustuotto	-19 101	-22 443
Nettosijoitus rahoitusleasingsopimuksiin	191 739	205 309

Vähimmäisleasingsaamisten nykyarvo

1 000 €	2 013	2 012
Enintään 1 vuosi	14 581	14 657
1 - 5 vuotta	74 197	74 391
Yli 5 vuotta	102 960	116 261
Nettosijoitus rahoitusleasingsopimuksiin	191 738	205 309

21 Lyhytaikaiset talletukset ja rahavarat

RAHAVARAT

1 000 €	2013	2012
Rahavarat ja pankkisaamiset	22 073	4 995
Yritystodistukset	0	2 000
Rahamarkkinatalletukset		0
Yhteensä	22 073	6 995

Rahavarat muodostuvat käteisvaroista, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista (enintään kolmen kuukauden), likvideistä sijoituksista.

22 Vaihto-omaisuus

1 000 €	2013	2012
Polttoaineet		
Kivihiihi	31 738	69 796
Muut polttoaineet	15 430	14 092
Ennakkomaksut	3 335	2 188
Yhteensä	50 503	86 075

Vaihto-omaisuuden arvonalentumisia kirjattiin vuonna 2013 80 (2012: -) tuhatta euroa.

23 Oma pääoma

Yhtiöjärjestyksen mukaisesti PVO toimittaa energiaa osakkailleen omakustannusperiaatteen mukaisesti eli luovuttaa tuottamansa tai hankkimansa energian jokaisen osakesarjan omistuksen suhteessa. Kunkin osakesarjan omistajat vastaavat ao. sarjan kiinteistä kustannuksista osakemäärien suhteessa riippumatta siitä, onko teho- tai energiaosuutta käytetty vai ei, ja muuttuvista kustannuksista toimitettujen energiamäärien mukaisessa suhteessa.

Osakkeiden lukumäärien täsmäytyslaskelma:

1 000 €	Osakkeiden lukumäärä (kpl)	Osakepääoma	Osakeanti	Ylikurssi rahasto	Arvonmuutos rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Oman pääoman ehtoiset lainat	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
1.1.2012	36 325 771	61 096		385 625	-10 970	104 614		471 959	1 012 324
Osingonjako								-247 370	-247 370
Osakeanti	110 900	186				6 024			6 210
Ylikurssirahaston alentaminen				-48 847		48 847			0
Oman pääoman ehtoisten lainojen muutos							29 257		29 257
Tilikauden laaja tulos					1 479			-20 855	-19 376
31.12.2012	36 436 671	61 282		336 778	-9 491	159 485	29 257	203 734	781 045
Osakeanti	1 075 565	1 809	169 769			58 422			230 000
Siirto kertyneisiin voittovaroihin						-7 610		7 610	0
Oman pääoman ehtoisten lainojen muutos							5 852		5 852
Tilikauden laaja tulos					8 366			11 214	19 580
31.12.2013	37 512 236	63 091	169 769	336 778	-1 125	210 297	35 109	222 558	1 036 477

Osakkeet

31.12.2013 yhtiön osakkeiden lukumäärä oli 37.512.236 kappaletta. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Yhtiöllä on 19 rekisteröityä osakesarjaa

Osakepääoma osakelajeittain	kpl	1 000 €
A-sarja	13 350 077	22 453
- oikeus saada PVO-Vesivoima Oy:n tuottamaa tai hankkimaa energiaa		
B-sarja	7 124 507	11 983
- oikeus saada 56,8 % osuudella Teollisuuden Voima Oyj:n OL1 ja 2 -yksiköillä tuottamaa tai hankkimaa energiaa		
B2-sarja	2 571 573	4 325
- oikeus saada 60,2 % osuudella Teollisuuden Voima Oyj:n OL3 yksiköllä tuottamaa tai hankkimaa energiaa yksikön valmistuttua		
C-sarja	7 107 592	11 954
- oikeus saada PVO-Lämpövoima Oy:n tuottamaa tai hankkimaa energiaa		
C2-sarja	359 198	604
- oikeus saada 56,8 % osuudella Teollisuuden Voima Oyj:n Meri-Porin hiilivoimayksiköllä tuottamaa tai hankkimaa energiaa		
G-sarja	354 290	596
- oikeus saada 49,9 % osuudella Oy Alholmens Kraft Ab:n tuottamaa energiaa		
G2-sarja	238 216	401
- oikeus saada 76,0 % osuudella Kymin Voima Oy:n tuottamaa energiaa		
G3-sarja	115 850	195
- oikeus saada 50,0 % osuudella Järvi-Suomen Voima Oy:n tuottamaa energiaa		
G4-sarja	296 486	499
- oikeus saada 72,0 % osuudella Rauman Voima Oy:n tuottamaa energiaa		
G5-sarja	99 872	168
- oikeus saada Laanilan Voima Oy:n tuottamaa energiaa		
G6-sarja	646 217	1 087
- oikeus saada Porin Prosessivoima Oy:n tuottamaa energiaa		

G7-sarja	661 300	1 112
- oikeus saada 90,0 % osuudella Wisapower Oy:n tuottamaa energiaa		
G9-sarja	589 071	991
- oikeus saada 54,0 % osuudella Kaukaan Voima Oy:n tuottamaa energiaa		
G10-sarja	213 600	359
- oikeus saada 84,0 % osuudella Hämeenkyrön Voima Oy:n tuottamaa energiaa		
H-sarja	500 000	841
- oikeus saada PVO-Huippuvoima Oy:n tuottamaa energiaa		
K1-sarja	176 428	297
- oikeus saada Kokkolan Voima Oy:n tuottamaa tai hankkimaa energiaa		
K3-sarja	324 457	545
- oikeus saada Keravan Lämpövoima Oy:n tuottamaa tai hankkimaa energiaa		
M-sarja	1 736 679	2 921
- oikeus saada 100,0 % osuudella Mussalon Voima Oy:n tuottamaa energiaa		
V-sarja	1 046 823	1 761
- oikeus saada 50,0 % osuudella Vaskiluodon Voima Oy:n tuottamaa energiaa		
	37 512 236	63 091

Tilikauden aikana merkittiin seuraavat osakeannit:

B2-sarjan osakepääoman korotus (1.7.2013) 4.107.143 kappaletta merkintähintaan 230.000.008 euroa suunnattuna B2-sarjan osakkeenomistajille. Osakkeiden merkintähinnasta on tilikauden aikana maksettu yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti ensimmäinen erä. Loppuosa merkityistä osakkeista on osakeanti-tilillä.

Tilikauden aikaiset muut muutokset omassa pääomassa:

Pohjolan Voima Oy:n yhtiökokous päätti 21.3.2013 kattaa 7,8 miljoonaa euron negatiiviset voittovarot alentamalla sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoa vastaavalla määrällä.

Pohjolan Voiman yhtiökokous päätti joulukuussa 2011, että Pohjolan Voima osallistuu uuden ydinvoimalaitoksen, OL4-hankkeen suunnittelu- ja kilpailutusvaiheeseen ja Teollisuuden Voiman yhtiökokous päätti suunnittelu- ja kilpailutusvaiheen käynnistämisestä. Suunnittelu- ja kilpailutusvaiheen kustannus on enintään 300 miljoonaa euroa, josta Pohjolan Voiman osuus on noin 176 miljoonaa euroa. OL4-projektin kilpailutus- ja suunnitteluvaiheen rahoittamiseen Pohjolan Voima on nostanut osakaslainaa 35,1 (2012: 29,3) miljoonaa euroa ja nostamattomia osakaslainasitoumuksia on yhteensä 128,8 (2012: 134,7) miljoonaa euroa.

Ylikurssirahasto

Ylikurssirahastoon on kirjattu vanhan osakeyhtiölain (29.9.1978/734) aikainen osakkeiden kirjanpidollisen vasta-arvon ja saadun arvon välinen erotus. Ylikurssirahasto on osakeyhtiölaissa tarkoitettua sidottua omaa pääomaa. Ylikurssirahastoa voidaan alentaa tappioiden kattamiseksi tai sitä voidaan tietyin edellytyksin palauttaa omistajille.

Arvonmuutosrahasto

Arvonmuutosrahastoon kirjataan rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutokset sekä myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutoksista syntyneet voitot ja tappiot. Johdannaisten käyvän arvon muutokset siirretään tulokseen, kun niiden suojaamat rahavirrat ovat realisoituneet. Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset siirretään tulokseen, kun sijoituksesta luovutaan tai kun sen arvo on alentunut.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

Oman pääoman ehtoiset lainat

Oman pääoman ehtoiset lainat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon sisällyttäen transaktiomenot. Oman pääoman ehtoisilla lainoilla ei ole eräpäivää mutta lainanottaja voi maksaa lainan takaisin valintansa mukaan yhdessä tai useammassa erässä. Lainanottajan hallituksella on oikeus päättää, että lainoille ei joltakin kuluvalta koronmaksukaudelta makseta korkoa. Maksamatta jäänyt korko ei kumuloidu seuraaville koronmääräytymisjaksoille. Oman pääoman ehtoiset lainat ovat vakuudettomia ja muita velkasitoumuksia heikommassa asemassa. Oman pääoman ehtoisten lainojen velkakirjanhaltijoilla ei ole osakkeen omistajille kuuluvia oikeuksia, eikä laina laimenna osakkeenomistajien omistuksia.

24 Varaukset

1 000 €	Ympäristö- kuluvaraus	
1.1.2013	3 459	
Vähennykset	0	
Muutos kirjanpidollisissa arvioissa	281	
Diskonttauksen vaikutus	857	
31.12.2013	4 597	
1 000 €	2013	2012
Pitkäaikaiset varaukset	4 597	3 459
Yhteensä	4 597	3 459

Ympäristökuluvaraus

Ympäristökuluvaraus sisältää voimalaitosten läjitysalueiden maisemointiin liittyviä veloitteita. Voimalaitosten läjitysalueiden maisemointi kustannusten nykyarvo on aktivoitu muiden aineellisten hyödykkeiden alkuperäiseen hankintamenuon ja esitetty varauksena. Ympäristökuluvarauksen määrä 31.12.2013 oli 4,6 miljoonaa euroa, ja sen odotetaan tulevan kokonaisuudessaan käytetyksi vuoteen 2030 mennessä.

Muutokset kirjanpidollisissa arvioissa liittyvät kaatopaikkojen käytöstä poistamisvelvoitteisiin. Kahden kaatopaikan käyttö lupaa on pidennetty ja siinä yhteydessä poistamisvelvoitteiden kustannusarvioita on tarkennettu.

Nykyarvon määrittämisessä käytetty diskonttaustekijä on 2,1%.

25 Laskennallinen verovelka

1 000 €	2013	2012
Kertyneet poistoerot 1.1.	1004	950
Kirjattu tulosvaikutteisesti	-162	54
Kertyneet poistoerot 31.12.	842	1004

26 Rahoitusvelat

1 000 €	2013	2012
Pitkäaikaiset velat:		
Lainat yhteisyrityksiltä	528 398	500 000
Lainat rahoituslaitoksilta	364 485	415 934
Eläkelainat	10 847	13 559
Vakuudelliset rahoitusvelat	356 326	378 351
Yhteensä	1 260 056	1 307 844
Lyhytaikaiset velat:		
Lainat rahoituslaitoksilta	17 238	17 673
Eläkelainat	2 712	2 712
Muut korolliset velat	102 893	89 841
Vakuudelliset rahoitusvelat	22 036	21 548
Yhteensä	144 879	131 773
Yhteensä	1 404 935	1 439 617

Velkojen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 29.

Teollisuuden Voima Oyj on ydinjätehuoltovelvollinen. Ydinjätehuoltovelvollisella on oikeus lainata 75% Valtion ydinjätehuoltorahaston rahasto-osuudestaan. Teollisuuden Voima Oyj on lainannut rahastolta lainaamansa varat edelleen osakkailleen. Pohjolan Voiman osuus on 528,4 (500,0) miljoonaa euroa.

Konsernin vakuudelliset rahoitusvelat koostuvat voimalaitosinvestointien rahoitusleasingsopimuksista. Pohjolan Voima konsernissa on 12 kappaletta keskimäärin 10 vuoden pituisia voimalaitoskone-rahoitusleasingsopimusta (vuoden 2012 lopussa 12 sopimusta). Sopimukset erääntyvät vuosina 2015 - 2020. Konsernissa myynti- ja takaisinvuokrausjärjestelyn myynti- ja vuokrasopimukset käsitellään yhtenä kokonaisuutena: Myynti ei siirrä omistamiselle ominaisia riskejä ja etuja ostajalle, jolloin taseesta poiskirjaamisen kriteerit eivät myyjällä, vuokralle ottajalla täyty. Järjestely ei siirrä käyttöoikeutta rahoitusyhtiölle järjestelyn kohteena oleviin omaisuuseriin.

MUUT PITKÄAIKAISET VELAT

1 000 €	2013	2012
Muut pitkäaikaiset velat		
Muut pitkäaikaiset velat	4	75
Johdannaisvelat		
Koronvaihtosopimukset	3 714	10 942
Yhteensä	3 718	11 017

Johdannaisten käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 28.

KOROLLISET NETTOVELAT

1 000 €	2013	2012
Korolliset velat yhteensä	1 404 935	1 439 617
Korolliset rahoitusvarat		
Pitkäaikaiset		
Lainasaamiset	168 692	109 435
Rahoitusleasingsaamiset	177 158	190 652
	345 850	300 087
Lyhytaikaiset		
Pantatut rahavarat	1 642	5 727
Korolliset saamiset	4 268	154
Rahoitusleasingsaamiset	14 582	14 657
Lyhytaikaiset talletukset	0	0
Rahavarat	22 073	6 995
	42 565	27 532
Korolliset rahoitusvarat yhteensä	388 414	327 619
Korolliset nettovelat	1 016 521	1 111 998

27 Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat

1 000 €	2013	2012
Ostovelat	13 922	19 227
Velat osakkuus- ja yhteisyrityksille	18 380	24 412
Siirtovelat	28 110	32 073
Muut lyhytaikaiset velat	5 307	32 435
Luovutettavat päästöoikeudet, Energiamarkkinavirasto	8 049	2 327
Johdannaissopimukset	1 357	313
Yhteensä	75 125	110 786

Päästöoikeudet kirjataan hankintahintaisina ja ne esitetään taseessa omana eränään. Palautettavia päästöoikeuksia koskeva velvoite kirjataan hallussa olevien päästöoikeuksien kirjanpitoarvolla lyhytaikaisiin velkoihin. Päästöoikeudet ja niihin liittyvät velvoitteet kirjataan pois taseesta, kun ne toimitetaan velvoitteiden kattamiseksi tai myydään.

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

1 000 €	2013	2012
Henkilöstökulujaksotukset	3 797	6 292
Jaksotetut polttoaineostot	12 460	12 028
Jaksotetut energiaostot	1 943	2 044
Muut	9 909	11 709
Yhteensä	28 110	32 073

28 Johdannaissopimukset

Johdannaisten käyvät arvot

1 000 €	2013	2013	Yhteensä
	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	
Koronvaihtosopimukset	634	-5 484	-4 850
Valuuttatermiini- ja valuuttavaihtosopimukset	2	-224	-222
Yhteensä	636	-5 708	-5 071

1 000 €	2012	2012	Yhteensä
	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	
Koronvaihtosopimukset	216	-11 410	-11 194
Valuuttatermiini- ja valuuttavaihtosopimukset	1	-61	-60
Yhteensä	217	-11 471	-11 254

Johdannaissopimusten nimellisarvot

1 000 €	2013	2012
Koronvaihtosopimukset	539 750	550 350
Valuuttatermiini- ja valuuttavaihtosopimukset	18 853	4 093

29 Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot luokittain sekä kirjanpitoarvot IAS 39 mukaisesti ryhmiin jaoteltuna

1 000 €	2013	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Laina- ja muut saamiset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat rahoitusvelat	Kirjanpitoarvo yhteensä luokittain	Käypä arvo yhteensä luokittain	Liitetieto
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
				650		650	650	19
			203 800			203 800	203 800	20
						177 158	177 158	20
			16 475			16 475	16 475	20
		0	220 276	650	0	398 084	398 084	
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
			22 073			22 073	22 073	21
			5 910			5 910	4 268	20
			169 768			169 768	169 768	20
			79 588			79 588	79 588	20
			22 132			22 132	22 132	20
						14 582	14 582	20
		0				0	0	20
		0	299 472	0	0	314 053	312 411	
Yhteensä arvostusryhmittäin		0	519 748	650	0	712 137	710 495	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
					528 398	528 398	528 398	26
					375 332	375 332	375 332	26
					356 326	356 326	356 326	26
					4	4	4	26
		3 714				3 714	3 714	26
		3 714	0	0	1 260 060	1 263 774	1 263 774	
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
					122 843	122 843	122 843	26
					13 922	13 922	13 922	27
					31 736	31 736	31 736	27
					28 110	28 110	28 110	27
					22 036	22 036	22 036	26
		1 357				1 357	1 357	27
		1 357	0	0	218 647	220 004	220 004	
Yhteensä arvostusryhmittäin		5 071	0	0	1 478 707	1 483 778	1 483 778	

Konsernin nettoutettavissa olevat rahoitusvarat ja -velat olivat 31.12.2013 johdannaissopimuksia, joiden nettomäärä oli -4,8 (-11,2) miljoonaa euroa.

	Taseessa esitettävä bruttomäärä	Erät, joita ei ole vähennetty toisistaan		Nettomäärä				
Johdannaissopimukset 2013	5 071		-222				4 850	
Johdannaissopimukset 2012	11 255		-61				11 194	
1 000 €	2012	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Laina- ja muut saamiset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat rahoitusvelat	Kirjanpitoarvo yhteensä luokittain	Käypä arvo yhteensä luokittain	Liitetieto
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Myytavissä olevat sijoitukset				3 178		3 178	3 178	19
Lainasaamiset			138 692			138 692	138 692	20
Rahoitusleasingsaamiset						190 652	190 652	20
Muut saamiset			14 597			14 597	14 597	20
		0	153 289	3 178	0	347 119	347 119	
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Rahavarat			6 995			6 995	6 995	21
Lainasaamiset			5 880			5 880	154	20
Myyntisaamiset ja muut saamiset			95 266			95 266	95 266	20
Siirtosaamiset			27 878			27 878	27 878	20
Rahoitusleasingsaamiset						14 657	14 657	20
Johdannaissopimukset		0				0	0	20
		0	136 019	0	0	150 676	144 949	
Yhteensä arvostusryhmittäin		0	289 308	3 178	0	497 795	492 069	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Lainat yhteisyrityksiltä					500 000	500 000	500 000	26
Lainat					429 493	429 493	429 493	26
Vakuudelliset rahoitusvelat					378 351	378 351	378 351	26
Muut pitkäaikaiset velat					75	75	75	26
Johdannaissopimukset		10 942				10 942	10 942	26
		10 942	0	0	1 307 919	1 318 861	1 318 861	
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Lainat ja yritystodistukset					110 225	110 225	110 225	26
Ostovelat					19 227	19 227	19 227	27
Muut lyhytaikaiset velat					59 173	59 173	59 173	27
Siirtovelat					32 073	32 073	32 073	27
Vakuudelliset rahoitusvelat					21 548	21 548	21 548	26
Johdannaissopimukset		313				313	313	27
		313	0	0	242 247	242 560	242 560	
Yhteensä arvostusryhmittäin		11 255	0	0	1 550 166	1 561 421	1 561 421	

Käyvän arvon arvioiminen

Vaihtuvakorkoisten lainasaamisten ja muiden saamisten kirjanpitoarvo on laskettu käyttämällä efektiivisen koron menetelmää ja on myös kohtuullinen arvio niiden käyvästä arvosta. Lyhytaikaisten myynti- ja muiden saamisten käypä arvo vastaa niiden kirjanpitoarvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen saamisten maturiteetti huomioiden.

Myytävisissä oleviin sijoituksiin sisältyvät sijoitukset noteeraamattomiin osakkeisiin, joiden arvot esitetään hankintahintaan, koska niiden käypiä arvoja ei ole luotettavasti saatavilla. Toistaiseksi konsernilla ei ole aikomusta luopua näistä osakkeista.

Pitkäaikaisten velkojen kirjanpitoarvo ja lyhytaikaisten korollisten velkojen kirjanpitoarvo on laskettu käyttämällä efektiivisen koron menetelmää. Vaihtuvakorkoisten lainojen kirjanpitoarvo on kohtuullinen arvio niiden käyvästä arvosta. Lyhytaikaisten korottomien velkojen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen velkojen maturiteetti huomioiden. Kiinteäkorkoisten lainojen käypä arvo on määritelty diskontatun kassavirran menetelmällä diskonttaamalla tilinpäätöspäivän markkinakoroilla, jotka olivat 0,2 - 2,2 % (0,1 - 1,6 %).

Johdannaissopimukset on alun perin merkitty taseeseen käypiin arvoihin ja myöhemmin arvostettu käypiin arvoihin tilinpäätöshetkellä. Käyvät arvot kuvastavat niitä hintoja, jotka PVO joutuisi maksamaan tai se saisi, jos se purkaisi johdannaissopimuksen. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritelty tulevien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat tilinpäätöspäivän markkinakorot, jotka olivat 0,2 - 2,2 % (0,1 - 1,6 %). Valuuttatermiinien käyvät arvot määritetään käyttämällä tilinpäätöspäivän termiinikorkoja vastaavan pituisille sopimuksille. Johdannaissopimuksiin ei sovelleta IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa, joten niiden käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

IFRS 7 standardin mukaan käypään arvoon arvostettavat instrumentit on jaettava liitetietojen esittämistä varten kolmelle eri tasolle riippuen siitä, kuinka paljon käyvät arvot perustuvat havaittavissa olevaan markkinainformaatioon. Tasolle 1 kuuluvien instrumenttien käypä arvo perustuu täysin samanlaisten instrumenttien noteerattuihin (oikaisemattomiin) hintoihin toimivilla markkinoilla; tasolle 2 kuuluvien instrumenttien käypä arvo on johdettu joko suoraan tai epäsuorasti noteeratuista hinnoista ja tasolle 3 kuuluvien instrumenttien käypien arvojen määrittämisessä on käytetty syöttötietoja, jotka eivät perustu todettavissa olevaan markkinatietoon. Käypään arvoon kirjataan taseeseen vain johdannaiset ja ne kuuluvat kaikki käyvän arvon hierarkian tasoon 2.

30 Ehdolliset velat ja varat sekä hankintasuoritukset

1 000 €	2013	2012
Omien velkojen vakuudeksi		
Pantatut talletukset	490	5 814
Muut vastuut	388 766	332 203
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta		
Takaukset	41 416	44 703
Ydinenergiain mukainen takaus	86 990	83 838
Muiden puolesta		
Takaukset	0	4 609
Yhteensä	517 662	471 167

Pantatut talletukset ovat pääosin sähkökauppaan ja päästöoikeuskauppaan liittyviä tilivakuuksia.

Muut vastuut koostuvat pääosin emoyhtiön lainatakauksista. Valtion ydinjätehuoltorahastolle on vuonna 2013 annettu lainan vakuudeksi 370,0 (2012: 300,0) miljoonan euron pankkitakaus. TyEL-lainaan liittyen on annettu 13,6 (2012: 21,7) miljoonan euron pankkitakaus. Fingrid Oyj:lle on annettu 3,8 (2012: 8,3) miljoonan euron takaus liittyen tasesähköpalvelusopimukseen.

Ydinenergiain mukainen takaus

Suomen ydinenergiain mukaan Pohjolan Voima Oy:n 58,47 % omistamalla yhteisyrityksellä, Teollisuuden Voima Oyj:llä, on velvoite rahoittaa Valtion ydinjätehuoltorahaston kautta ydinvoimalaitoksen käytöstäpoisto ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitus.

Ydinenergiain mukaisesti määräytyvä valvontaviranomainen (Työ- ja elinkeinoministeriö, TEM) päättää vastuunmäärän. Ydinjätehuoltovastuuseen liittyvät Teollisuuden Voima Oyj:n osakkaiden antamat omavelkaiset takaukset kattavat ydinjätehuoltovastuun kattamattoman osuuden ja vastuun ydinjätehuollon mahdollisista ennalta arvaamattomista menoista ydinenergiain mukaisesti. Pohjolan Voiman antama omavelkainen takaus on 87,0 (2012: 83,8) miljoonaa euroa.

INVESTOINTISUORITUKSET

Yhteisyritykset

Pohjolan Voima Oy on sitoutunut Teollisuuden Voiman OL3-ydinvoimalaitosyksikön investointiin 432,0 miljoonan euron sijoituksella vuosina 2004 - 2013 ja 108,0 miljoonan euron osakaslainalla, ja enintään 361,4 miljoonan euron lisäosakaslainalla. 31.12.2013 mennessä Pohjolan Voima Oy on suorittanut suoritustensa 600,0 (2012: 540,0) miljoonaa euroa. Sijoitukset perustuvat OL3:n rahoitussuunnitelmaan, jonka mukaan investoinnin edellyttämää omaa pääomaa kerrytetään projektin etenemisen mukaisesti.

Pohjolan Voiman yhtiökokous päätti joulukuussa 2011, että Pohjolan Voima osallistuu uuden ydinvoimalaitoksen, OL4-hankkeen suunnittelu- ja kilpailutusvaiheeseen ja Teollisuuden Voiman yhtiökokous päätti suunnittelu- ja kilpailutusvaiheen käynnistämisestä. Suunnittelu- ja kilpailutusvaiheen kustannus on enintään 300 miljoonaa euroa, josta Pohjolan Voiman osuus on noin 176 miljoonaa euroa. OL4-projektin kilpailutus- ja suunnitteluvaiheen rahoittamiseen Pohjolan Voima on nostanut osakaslainaa 35,1 (2012: 29,3) miljoonaa euroa ja nostamattomia osakaslainasuorituksia on yhteensä 128,9 (2012: 134,7) miljoonaa euroa. Osakaslainoilla on Pohjolan Voima Oy:n kaikki muita velkasuorituksia huonompi etuoikeus. Pohjolan Voima on vastaavasti sijoittanut Teollisuuden Voima OL4-hankkeeseen 35,1 (2012: 29,3) miljoonaa euroa osakaslainaa.

OIKEUDENKÄYNNIT JA VIRANOMAISMENETTELYT

Tytäryhtiöt

Valtion ja PVO-Vesivoiman välinen sopimus valtion vesivoiman käyttöoikeudesta lijoen neljään vesivoimalaitokseen päättyi vuoden 2005 lopussa. Ympäristövirasto myönsi vuonna 2008 PVO-Vesivoimalle pysyvän käyttöoikeuden ja määräsi korvaukseksi 2,25 miljoonaa euroa. Metsähallitus valitti päätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen, jonka päätös vuonna 2010 piti Pohjois-Suomen ympäristöluovaviraston päätöksen voimassa. Metsähallitus valitti korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka antoi päätöksensä elokuussa 2013. Päätöksen mukaan PVO-Vesivoiman oli maksettava valtion omistaman vesivoiman pysyvästä käyttöoikeudesta Metsähallitukselle 11,5 miljoonaa euroa. Korvaus pysyvästä käyttöoikeudesta on kirjattu aineettomiin hyödykkeisiin tilikaudella 2013.

Metsähallitus vaatii lisäksi määrätulle korvaukselle korkoa vuokra-ajalta 2006-2013. Tällöin korvaus nousisi noin 15,9 miljoonaa euroon. Pohjolan Voima pitää Metsähallituksen vaatimusta vuokra-ajan koroista liian korkeana. Korkovaatimuksesta ei ole kirjattu varausta ja mahdolliset maksettavat korot tullaan aktivoimaan aineettomiin hyödykkeisiin, joita ei poisteta.

Kaukaan Voima Oy ja yhtiön toimitusjohtaja on haastettu vastaamaan työturvallisuusrikos-syytteeseen. Syyte perustuu 25.3.2012 voimalaitoksella tapahtuneeseen pölyräjähdykseen. Tapahtumasta ei aiheutunut vaaraa työntekijöille eikä ulkopuolisille. Asia käsitellään Lappeenrannan käräjäoikeudessa alkuvuodesta 2014.

Yhteisyritykset

Teollisuuden Voima jätti vuonna 2012 kanteen ja vastineen Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) sääntöjen mukaisessa välimiesmenettelyssä koskien OL3:n valmistumisen viivästymistä ja siitä aiheutuneita kustannuksia. Kanteen rahamääräinen arvio kustannuksista ja menetyksistä oli noin 1,8 miljardia euroa, johon sisältyi varsinainen vaatimus ja elokuuhun 2014 asti ulottuva arvio-osuus.

Välimiesmenettely alkoi joulukuussa 2008 OL3-laitostoimittajan aloitteesta. Laitostoimittajan vuonna 2013 päivittäminen, vuoden 2011 kesäkuun loppuun ulottuva rahamääräinen vaatimus on yhteensä noin 2,7 miljardia euroa. Summa sisältää muun muassa laitostoimittajansopimuksen viivästettyjä maksueriä noin 70 miljoonaa euroa sekä viivästyskorjoja noin 700 miljoonaa euroa ja saamatta jäänyttä voittoa noin 120 miljoonaa euroa. TVO on todennut laitostoimittajan aiemmin toimittaman kanteen perusteettomaksi, tutkii päivitetyn kanteen ja vastaa siihen asianmukaisesti. Välimiesmenettely voi kestää useita vuosia ja siinä vaaditut määrät voivat vielä päivittyä.

Välimiesmenettelyissä esitettyjen vaatimusten perusteella ei ole kirjattu saatavia eikä varauksia.

31 Muut vuokrasopimukset

Konserni on vuokrannut Helsingin ja Oulun toimistotilat. Vuokrasopimukset päättyvät Oulussa 2014 ja Helsingissä 2015. Sopimuksiin sisältyy mahdollisuus jatkaa vuokra-aikaa alkuperäisen päättymispäivän jälkeen.

1 000 €	2013	2012
Yhden vuoden kuluessa	1 894	1 954
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	953	3 010
Yhteensä	2 847	4 965

32 Päästöoikeudet

Hiilidioksidipäästöoikeudet

Pääsääntöisesti Konsernilla on 31.12. hallussaan vähintään vuotuisia CO₂-päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia. Jos toteutuneet päästöt ylittävät yhtiön hallussa olevat päästöoikeudet, yhtiö on tehnyt ylimeneviä tonneja vastaavan kulukirjauksen tilinpäätöshetken markkinahinnalla.

	2013	
	t CO ₂	1 000 €
Vastikkeetta saadut päästöoikeudet *	0	
Tuotantolaitosten yhteenlasketut vuotuiset päästömäärät	2 163 979	
Hallinnassa olevat päästöoikeudet	3 409 193	
Ulkopuoliset päästöoikeusmyynnit **	61 880	275
Ulkopuoliset päästöoikeusostot ***	1 628 201	7 587
	2012	
	t CO₂	1 000 €
Vastikkeetta saadut päästöoikeudet	2 679 072	
Tuotantolaitosten yhteenlasketut vuotuiset päästömäärät	1 410 769	
Hallinnassa olevat päästöoikeudet	3 198 496	
Ulkopuoliset päästöoikeusmyynnit **	1 027 588	7 698
Ulkopuoliset päästöoikeusostot ***	477 816	952

* Vuodelta 2013 jaettavia maksuttomia päästöoikeuksia ei viranomaisen ole kirjannut yhtiön päästöoikeustilille 31.12.2013 mennessä vaan ne saadaan 2014.

** Päästöoikeusmyynnit sisältyvät liikevaihtoon.

*** Päästöoikeusostot sisältyvät kohtaan "Materiaalit ja palvelut" ja tilinpäätöshetkellä hallussa olevat ostetut oikeudet taseen aineettomiin oikeuksiin.

33 Lähipiiritapahtumat

Konsernin lähipiiriin kuuluvat emoyritys, tytär-, osakkuus- ja yhteisyritykset sekä suurin omistaja UPM-Kymmene Oyj. Lähipiiriin luetaan myös hallituksen ja johtoryhmän jäsenet mukaan lukien toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen.

Konsernin emo- ja tytäryrityssuhteet ovat seuraavat:

Yritys	Tuotantomuoto	Kotimaa	Omistus osuus (%)	Osuus äänivallasta (%)
Finestlink Oy		Suomi	51,311	51,311
Järvi-Suomen Voima Oy	Lämpövoima	Suomi	50,000	50,000
Hämeenkyrön Voima Oy	Lämpövoima	Suomi	84,000	84,000
Kaukaan Voima Oy	Lämpövoima	Suomi	54,000	54,000
Keravan Lämpövoima Oy	Lämpövoima	Suomi	100,000	100,000
Kokkolan Voima Oy	Lämpövoima	Suomi	100,000	100,000
Kymin Voima Oy	Lämpövoima	Suomi	76,000	76,000
Laanilan Voima Oy	Lämpövoima	Suomi	100,000	100,000
Mussalon Voima Oy	Lämpövoima	Suomi	100,000	100,000
Porin Prosessivoima Oy	Lämpövoima	Suomi	100,000	100,000
Powest Oy	Palveluyhtiö	Suomi	80,519	98,805
PVO-Alueverkot Oy	Verkkoyhtiö	Suomi	80,519	80,519
PVO-Huippuvoima Oy	Lämpövoima	Suomi	100,000	100,000
PVO-Lämpövoima Oy	Lämpövoima	Suomi	100,000	100,000
PVO Power Management Oy	Palveluyhtiö	Suomi	100,000	100,000
PVO Power Services Oy	Palveluyhtiö	Suomi	100,000	100,000
PVO-Vesivoima Oy	Vesivoima	Suomi	100,000	100,000
Rauman Biovoima Oy	Lämpövoima	Suomi	71,949	71,949
Rouhialan Voimansiirto Oy	Palveluyhtiö	Suomi	100,000	100,000
Wisapower Oy	Lämpövoima	Suomi	89,976	89,976

Luettelo osakkuus- ja yhteisyrityksistä

Yritys	Kotipaikka
Osakkuusyritykset	
Oy Alhomens Kraft Ab	Pietarsaari
Länsi-Suomen Voima Oy	Harjavalta
Tahkoluodon Polttoöljy Oy	Pori
Torniolaakson Voima Oy	Ylitornio
Yhteisyritykset	
Teollisuuden Voima Oyj	Helsinki
Vaskiluodon Voima Oy	Vaasa
Voimalohi Oy	Kemi

Lähipiiriin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat, 1 000 €

Lähipiiriin kanssa toteutuneet liiketapahtumat ovat Pohjolan Voiman normaaliin liiketoimintaan kuuluvia tapahtumia.

2013	Myynnit	Ostot	Saamiset	Velat
Osakkuus- ja yhteisyritykset	6 778	288 998	237 810	546 777
UPM-Kymmene Oyj	264 033	86 114	23 679	11 299

2012	Myynnit	Ostot	Saamiset	Velat
Osakkuus- ja yhteisyritykset	9 351	266 955	166 821	524 412
UPM-Kymmene Oyj	264 189	116 567	30 496	11 820

UPM-Kymmene Oyj omistaa 43,28% (vuonna 2012 43,89 %) Pohjolan Voima Oy:n osakekannasta.

Hallitus ja johtoryhmä

Pohjolan Voiman ylin johto koostuu hallituksen jäsenistä ja operatiivisesta johtoryhmästä mukaan lukien toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen. Konserni ei ole lainannut varoja ylimmälle johdolle, eikä sillä ole liiketoimia johdon kanssa.

1 000 €	2013	2012
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	1 956	1 836
Yhteensä	1 956	1 836

34 Osakeomistuksen jakauma ja tiedot osakkeen omistajista

	2013 %	2012 %
Osakkeenomistaja	osakemäärästä	osakemäärästä
EPV Energia Oy	7,11%	7,16%
Etelä-Suomen Voima Oy	2,78%	2,77%
Helsingin kaupunki	0,80%	0,79%
Kemira Oyj (ml. Eläkesäätiö)	4,04%	3,96%
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	4,00%	4,12%
Kokkolan kaupunki	2,40%	2,44%
Kymppivoima Oy	8,65%	8,61%
Metsä Group (Metsäliitto, Metsä Fibre, Metsä Board Oyj)	3,36%	3,36%
Myllykoski Oyj *)	0,83%	0,82%
Oulun kaupunki	1,72%	1,77%
Outokumpu Oyj	0,08%	0,09%
Oy Perhonjoki Ab	2,44%	2,48%
Porin kaupunki	1,80%	1,83%
Rautaruukki Oyj	0,04%	0,02%
Stora Enso Oyj	14,77%	14,77%
UPM-Kymmene Oyj	43,29%	43,08%
Vantaan Energia Oy	0,30%	0,29%
Yara Suomi Oy (ml. Eläkesäätiö)	1,61%	1,67%
Yhteensä	100,00%	100,00%

*) Myllykoski Oyj kuuluu UPM-Kymmene-konserniin.

	% osakemäärästä	% osakemäärästä
Osakkaat toimialoittain		
Metsäteollisuus	62,25%	62,02%
Energiayhtiöt	21,27%	21,31%
Kaupungit	6,72%	6,83%
Kemianteollisuus	5,65%	5,62%
Metalliteollisuus	0,12%	0,11%
Muut	4,00%	4,12%
Yhteensä	100,00%	100,00%

35 Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

TVO tiedotti helmikuussa 2014, ettei se ole saanut laitostoimittajalta pyytämäänsä Olkiluoto 3 -projektin kokonaisaikataulun päivitystä. Siksi TVO ei anna arviota laitosyksikön valmistumisajasta. TVO on edellyttänyt projektin aikataulusta vastaavalta laitostoimittajalta kokonaisaikataulun päivittämistä sekä selvitystä niistä toimenpiteistä, joilla varmistetaan laitosyksikön valmistumisen edistyminen. Olkiluoto 3 -laitosyksikön sähköntuotannon alkamisen ajankohta selviää, kun laitostoimittajan aikatauluseelvitys on valmistunut.

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Sisältö

Tuloslaskelma

Tase

Rahoituslaskelma

Tilinpäätöksen liitetiedot

Laadintaperiaatteet

1. Laadintaperiaatteet

Tuloslaskelman liitetiedot

2. Liikevaihto
3. Liiketoiminnan muut tuotot
4. Materiaalit ja palvelut
5. Henkilöstökulut ja henkilöstön keskimääräinen lukumäärä
6. Poistot ja arvonalentumiset
7. Liiketoiminnan muut kulut
8. Rahoitustuotot ja -kulut
9. Tuloverot

Taseen liitetiedot

10. Aineettomat hyödykkeet
11. Aineelliset hyödykkeet
12. Sijoitukset
13. Pitkäaikaiset saamiset
14. Lyhytaikaiset saamiset
15. Rahoitusarvopaperit
16. Oma pääoma
17. Pitkäaikainen vieras pääoma
18. Lyhytaikainen vieras pääoma
19. Vakuudet ja vastuusitoumukset
20. Johdannaispöimukset

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS (FAS)

Tuloslaskelma

1 000 €	Liitetieto	1.1. - 31.12.2013	1.1. - 31.12.2012
Liikevaihto	2	653 103	571 145
Liiketoiminnan muut tuotot	3	1 859	2 186
Materiaalit ja palvelut	4	-336 664	-255 456
Henkilöstökulut	5	-8 591	-7 090
Poistot ja arvonalentumiset	6	-1 065	-934
Liiketoiminnan muut kulut	7	-307 679	-308 115
Liiketulos		963	1 736
Rahoitustuotot ja -kulut	8	-9 246	-9 590
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		-8 283	-7 854
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		151	126
Tuloverot	9	-5	-6
Tilikauden tulos		-8 137	-7 734

Tase

1 000 €	Liitetieto	31.12.2013	31.12.2012
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	10	2 091	713
Aineelliset hyödykkeet	11	1 238	1 467
Sijoitukset	12		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		568 062	568 562
Muut sijoitukset		950 975	889 177
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		1 522 366	1 459 919
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Pitkäaikaiset saamiset	13	15 597	14 364
Lyhytaikaiset saamiset	14	256 679	98 452
Rahoitusarvopaperit	15	-	2 000
Rahat ja pankkisaamiset		22 728	4 326
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		295 004	119 142
Vastaavaa yhteensä		1 817 370	1 579 061
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	16	63 091	61 282
Osakeanti		169 769	-
Ylikurssirahasto		333 308	333 308
Arvonkorotusrahasto		218 644	218 644
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		210 298	159 486
Edellisten tilikausien tulos		-	123
Tilikauden tulos		-8 137	-7 734
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		986 973	765 109
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			
Poistoero		68	219
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma	17	624 357	603 892
Lyhytaikainen vieras pääoma	18	205 972	209 841
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		830 329	813 733
Vastattavaa yhteensä		1 817 370	1 579 061

Rahoituslaskelma

1 000 €		1.1. - 31.12.2013	1.1. - 31.12.2012
Liiketoiminta			
Liiketulos		963	1 737
Oikaisut liikelokseen	1)	1 102	886
Käyttöpääoman muutos	2)	-3 647	-30 398
Maksetut korot		-14 724	-13 366
Saadut korot		4 662	7 384
Saadut osingot		1	1
Muut rahoituserät		-3 120	-2 327
Maksetut verot		-7	1
Liiketoiminnan rahavirta		-14 770	-36 082
Investoinnit			
Ostetut tytäryhtiöt		-	-6 360
Luovutustulot muista sijoituksista		98	-
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-1 050	-517
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		32	87
Lainasaamisten lisäys (-) tai vähennys (+)		-65 309	-14 757
Investointien rahavirta		-66 229	-21 547
Rahoitus			
Pitkäaikaisten lainojen nostot		34 249	53 386
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-2 712	-2 712
Lyhytaikaisten korollisten velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		5 632	62 599
Maksullinen osakeanti		60 232	6 210
Maksetut osingot		-	-247 370
Rahoituksen rahavirta		97 401	-127 887
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 1.1.		6 326	191 842
Rahavarat 31.12.		22 728	6 326
1) Oikaisut liikelokseen			
Fuusiotappio		96	-
Poistot ja arvonalentumiset		1 065	934
Pysyvien vastaavien myyntitappiot (+) tai myyntivoitot (-)		-59	-48
		1 102	886
2) Käyttöpääoman muutos			
Korottomien saamisten lisäys (-) tai vähennys (+)		13 653	-23 624
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		-17 299	-6 774
		-3 647	-30 398

Tilinpäätöksen liitetiedot

1 Laadintaperiaatteet

Pohjolan Voima Oy:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain säännösten ja muiden Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laadintaa koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Pohjolan Voima Oy (0210161-4, Helsinki) on Pohjolan Voima – konsernin emoyhtiö.

Liikevaihto

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista vähennetään väliilliset verot ja myönnetty alennukset. Myyntitulot kirjataan tuotoiksi luovutushetkellä.

Muut tuotot

Muina tuottoina kirjataan omaisuuden myyntivoitot ja muut kuin energialiiketoimintaan liittyvät tuotot kuten vuokrat.

Tutkimus- ja kehityskulut

Tutkimus- ja kehityskulut on kirjattu vuosikuluksi niiden syntymisvuotena.

Eläkekulut

Lakisääteiset eläkevelvoitteet katetaan pakollisella eläkevakuutuksella.

Ulkomaanrahan määräiset erät ja johdannaissopimukset

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumahetken kurssiin. Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat arvostetaan Suomen rahan määräiseksi Euroopan Keskuspankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan keskipäivän kurssiin. Velkojen ja saamisten muuntamisesta syntyneet kurssivoitot ja -tappiot kirjataan kurssieroiksi tuloslaskelmaan.

Pohjolan Voima Oy solmii johdannaissopimuksia pääasiassa korkotason hallitsemiseksi. Johdannaissopimuksia ei ole kirjattu taseeseen. Korkoriskin hallintaan käytettyjen johdannaisten korkotuotot tai -kulut jaksotetaan sopimusajalle, ja niillä oikaistaan suojattavien lainojen korkokuluja. Pohjolan Voima Oy solmii valuuttajohdannaissopimuksia tytäryhtiöidensä polttoainehankintoihin liittyen. Valuutta- ja korkojohdannaissopimusten nimellisarvot ja käyvät arvot esitetään liitetiedoissa.

Tuloverot ja laskennalliset verot

Tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot sisältävät sekä verot tilikaudelta että mahdolliset korjaukset edellisten tilikausien veroihin. Pohjola Voima Oy toimii omakustannusperiaatteella, joten yhtiö ei tule maksamaan veroa energialiiketoiminnasta. Yhtiö ei ole kirjannut vahvistetuista tappioista ja tilikaudella vahvistettavasta tappiosta laskennallista verosaamista taseeseen.

Pysyvien vastaavien arvostaminen

Taseeseen merkittyjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista on vähennetty suunnitelman mukaiset poistot. Hankintameno on luettu hankinnasta aiheutuneet muuttuvat menot. Saadut avustukset on kirjattu hankintameno vähennykseksi. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden taloudellisen pitoajan perusteella. Poistot on tehty hyödykkeen käyttöönotto-kuukaudesta alkaen.

Suunnitelman mukaisiksi pitoajoiksi on määritelty:

Pitkävaikutteiset menot	3-10 vuotta
Koneet ja kalusto	3-20 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	8-30 vuotta

Rahoitusarvopaperit

Rahoitusarvopaperit koostuvat likvideistä lyhyen koron sijoitusrahasto-osuuksista ja rahoituslaitosten sijoitustodistuksista. Rahoitusarvopaperit arvostetaan taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa. Ne sisältyvät rahoituslaskelmassa likvideihin rahavaroihin.

Tuloslaskelman liitetiedot

2 Liikevaihto

1 000 €	2013	2012
Tuotetun sähkön myynti	460 902	376 835
Tuotetun lämmön myynti	185 862	189 653
Muu myynti	6 339	4 657
Yhteensä	653 103	571 145

3 Liiketoiminnan muut tuotot

1 000 €	2013	2012
Käyttöomaisuuden sekä tytär- ja yhteisyritysosakkeiden myyntivoitot	59	48
Vuokratuotot	1 499	1 583
Muut tuotot	301	555
Yhteensä	1 859	2 186

4 Materiaalit ja palvelut

1 000 €	2013	2012
Energiahankinta	336 664	255 456
Ostot tilikauden aikana	336 664	255 456

5 Henkilöstökulut ja henkilöstön keskimääräinen lukumäärä

1 000 €	2013	2012
Palkat ja palkkiot		
Hallituksen ja toimitusjohtajan palkat	937	891
Muut palkat	6 040	4 895
Yhteensä	6 977	5 786
Eläkekulut	1 272	1 036
Muut henkilösivukulut	342	268
Yhteensä	1 614	1 304
Henkilöstökulut yhteensä	8 591	7 090
Henkilöstö keskimäärin tilikauden aikana		
Toimihenkilöt	87	69
Työntekijät	-	1
Yhteensä	87	70

6 Poistot ja arvonalentumiset

1 000 €	2013	2012
Suunnitelman mukaiset poistot		
Muut pitkävaikutteiset menot	323	177
Rakennukset ja rakennelmat	43	43
Koneet ja kalusto	252	267
Sijoitukset	447	447
Yhteensä	1 065	934

7 Liiketoiminnan muut kulut

1 000 €	2013	2012
Energian ostot	298 276	297 853
Korjaus-, kunnossapito- ja huoltopalvelut	262	157
Vuokrat	2 098	2 062
Kiinteistöverot	77	77
Asiantuntijakulut	2 926	4 452
Muut	4 040	3 514
Yhteensä	307 679	308 115

Tilintarkastajan palkkiot

1 000 €	2013	2012
PricewaterhouseCoopers Oy:		
Tilintarkastuspalkkiot	84	66
Veroneuvonta	1	8
Tilintarkastajan lausunnot	2	-
Muut palvelut	6	15
Yhteensä	93	89

8 Rahoitustuotot ja -kulut

1 000 €	2013	2012
Osinkotuotot		
Muilta	1	1
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista		
Saman konsernin yrityksiltä	27	100
Omistusyhteisyrittäjiltä	1 901	2 461
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	2 912	2 442
Omistusyhteisyrittäjiltä	4	21
Muilta	74	1 200
Rahoitustuotot yhteensä	4 919	6 225
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-108	-309
Omistusyhteisyrittäjiltä	-3 998	-7 834
Muille	-10 059	-7 672
Rahoituskulut yhteensä	-14 165	-15 815
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-9 246	-9 590
Erään muut korko- ja rahoitustuotot sisältyy kurssieroja netto	9	-8

9 Tuloverot

1 000 €	2013	2012
Tilikauden verot	5	6
Yhteensä	5	6

Taseen liitetiedot

10 Aineettomat hyödykkeet

1000 €	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	34	2 813	2 847
Hankintameno lis.fuusiosta	-	783	783
Lisäykset	-	323	323
Vähennykset	-	-71	-71
Siirrot erien välillä	-	666	666
Hankintameno 31.12.	34	4 514	4 548
Kertyneet poistot 1.1.	-	-2 134	-2 134
Tilikauden poistot	-	-323	-323
Kertyneet poistot 31.12.	-	-2 457	-2 457
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	34	2 057	2 091
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	34	679	713

11 Aineelliset hyödykkeet

1000 €	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	208	1 255	3 563	46	37	5 109
Hankintameno lis.fuusiosta	-	-	34	-	-	34
Lisäykset	-	-	40	-	668	708
Vähennykset	-	-	-77	-	-	-77
Siirrot erien välillä	-	-	-	-	-666	-666
Hankintameno 31.12.	208	1 255	3 560	46	39	5 108
Kertyneet poistot 1.1.	-	-860	-2 782	-	-	-3 642
Väh. ja siirtojen kert.poistot	-	-	67	-	-	67
Tilikauden poistot	-	-43	-252	-	-	-295
Kertyneet poistot 31.12.	-	-903	-2 967	-	-	-3 870
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	208	352	593	46	39	1 238
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	208	395	781	46	37	1 467

Tuotannon koneet ja laitteet 31.12. 280

12 Sijoitukset

1000 €	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	Osuudet omistusyhteisyyksissä	Saamiset omistusyhteisyyksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	568 562	3 800	747 444	137 251	682	1 457 739
Hankintameno lis. fuusiosta	-	-	-	-	22	22
Lisäykset	-	-	-	66 083	-	66 083
Hankintameno väh. fuusiosta	-500	-	-	-	-	-500
Vähennykset	-	-3 800	-447	-	-60	-4 307
Hankintameno 31.12.	568 062	0	746 997	203 334	644	1 519 037
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	568 062	0	746 997	203 334	644	1 519 037
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	568 562	3 800	747 444	137 251	682	1 457 739

Hankintamenoön sisältyvät arvonorotukset 31.12.

265 145

13 Pitkäaikaiset saamiset

1 000 €	2013	2012
Lainasaamiset	465	1 440
Pääomalainasaamiset	1	1
Muut pitkäaikaiset saamiset	15 131	12 923
Yhteensä	15 597	14 364
Saamiset saman kons. yrityksiltä		
Pääomalainasaamiset	1	1
Saamiset saman kons. yrityksiltä yhteensä	1	1
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä		
Lainasaamiset	465	1 440
Muut pitkäaikaiset saamiset	15 131	12 923
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä yhteensä	15 596	14 363

14 Lyhytaikaiset saamiset

1 000 €	2013	2012
Myyntisaamiset	64 027	76 825
Lainasaamiset	4 000	-
Muut saamiset	159	299
Osakeantisaamiset	169 768	-
Siirtosaamiset	18 725	21 328
Yhteensä	256 679	98 452
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	751	1 046
Siirtosaamiset	1 616	492
Saamiset saman kons. yrityksiltä yhteensä	2 367	1 538
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä		
Myyntisaamiset	289	265
Lainasaamiset	4 000	-
Muut saamiset	-	2
Siirtosaamiset	12 875	13 394
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä yhteensä	17 164	13 661
Lyhytaikaisiin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
Jaksotetut henkilöstökulut	117	14
Jaksotetut korkotuotot	716	469
Jaksotetut tuloverot	2	-
Jaksotetut päästöoikeusmyynnit (sis. ns. SWAP-kaupat)	1 037	2 852
Jaksotetut valmiusluoton järjestelypalkkiot	937	1 263
ALV-jaksotussaaminen ennakkomaksuista	3 054	3 125
Jaksotetut energian ostot	12 120	13 264
Muut	742	341
Yhteensä	18 725	21 328
Korolliset saamiset		
Pysyvät vastaavat	168 227	111 795
Vaihtuvat vastaavat	27 193	7 766
Yhteensä	195 420	119 561

15 Rahoitusarvopaperit

1 000 €	2013	2012
Lyhyen koron sijoitusrahasto-osuudet, sijoitustodistukset ja yritystodistukset		
Jälleenhankintahinta	-	2 000
Kirjanpitoarvo	-	2 000
Erotus	-	0

16 Oma pääoma

1 000 €	2013	2012
Osakepääoma 1.1.	61 282	61 096
Siirto osakeanneista	1 809	186
Osakepääoma 31.12.	63 091	61 282
Osakeanti 1.1.	0	0
Siirto osakepääomaan	-1 809	-186
Siirto sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon	-58 422	-6 025
Osakeannit tilikauden aikana	230 000	6 211
Osakeanti 31.12.	169 769	0
Ylikurssirahasto 1.1.	333 308	381 608
Siirto sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon	-	-48 300
Ylikurssirahasto 31.12.	333 308	333 308
Käyttörahassto 1.1.	0	547
Siirto sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon	0	-547
Käyttörahassto 31.12.	0	0
Arvonkorotusrahasto 1.1.	218 644	218 644
Arvonkorotusrahasto 31.12.	218 644	218 644
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1	159 486	104 614
Osakeannit	58 422	6 025
Siirto ylikurssirahastosta	-	48 300
Siirto käyttörahasstosta	-	547
Siirto edellisten tilikausien voitto- ja tappioiille	-7 610	-
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12	210 298	159 486
Tulos edellisiltä tilikausilta 1.1.	-7 610	247 493
Osingonjako	-	-247 370
Siirto sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta	7 610	-
Tulos edellisiltä tilikausilta 31.12.	0	123
Tilikauden tulos	-8 137	-7 734
Yhteensä	986 973	765 109
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista 31.12.		
Edellisten tilikausien tulos	0	123
Tilikauden tulos	-8 137	-7 734
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	210 298	159 486
Yhteensä	202 161	151 875

Osakepääoma osakelajeittain, konsernin liitetieto 23.

17 Pitkäaikainen vieras pääoma

1 000 €	2013	2012
Lainat rahoituslaitoksilta	50 000	50 000
Eläkelainat	10 847	13 559
Muut pitkäaikaiset velat	563 510	540 333
Yhteensä	624 357	603 892
Velat saman konsernin yrityksille		
Muut pitkäaikaiset velat	-	11 000
Velat omistusyhteisyrityksille		
Muut pitkäaikaiset velat	528 398	500 000
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Muut pitkäaikaiset lainat	563 506	531 969
Yhteensä	563 506	531 969
Pitkäaikainen koroton ja korollinen vieras pääoma		
Koroton	35 112	29 333
Korollinen	589 245	574 559
Yhteensä	624 357	603 892

18 Lyhytaikainen vieras pääoma

1 000 €	2013	2012
Muut korolliset velat	145 058	128 488
Saadut ennakot	20	1
Ostovelat	48 966	53 144
Muut lyhytaikaiset velat	548	13 032
Siirtovelat	11 380	15 176
Yhteensä	205 972	209 841
Saman konsernin yrityksille		
Muut korolliset velat	11 000	-
Ostovelat	35 966	38 785
Siirtovelat	144	1 330
Saman konsernin yrityksille yhteensä	47 110	40 115
Omistusyhteisyrityksille		
Saadut ennakot	18	-
Ostovelat	12 668	13 759
Siirtovelat	5 669	10 534
Omistusyhteisyrityksille yhteensä	18 355	24 293
Lyhytaikaisiin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
Jaksotetut henkilöstökulut	2 401	1 403
Jaksotetut korkokulut	5 475	9 163
Jaksotetut päästöoikeusostot (sis. ns. SWAP-kaupat)	1 027	266
Muut	2 477	4 344
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	11 380	15 176
Lyhytaikainen koroton ja korollinen vieras pääoma		
Koroton	60 914	81 353
Korollinen	145 058	128 488
Yhteensä	205 972	209 841

19 Vakuudet ja vastuusitoumukset

1 000 €	2013	2012
Pantatut talletukset		
Omien sitoumusten puolesta	-	29
Takaukset		
Lainatakaukset		
Omistusyhteisyritysten puolesta	41 395	44 681
Muut takaukset		
Omien sitoumusten puolesta	383 559	321 694
Konserniyhtiöiden puolesta	3 800	8 300
Takaukset yhteensä	428 754	374 675
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	50	39
Myöhemmin maksettavat	50	60
Leasingvastuut yhteensä	100	99
Vuokravastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 871	1 847
Myöhemmin maksettavat	953	2 855
Vuokravastuut yhteensä	2 824	4 702
Muut vastuut		
Ydinenergiain mukainen takaus	86 990	83 838
Omien sitoumusten puolesta	427	-
Muut vastuut yhteensä	87 417	83 838

Suomen ydinenergiain mukaan Pohjolan Voima Oy:n 58,47% omistamalla yhteisyrityksellä Teollisuuden Voima Oyj:llä on velvoite rahoittaa Valtion ydinjätehuoltorahaston kautta ydinvoimalaitoksen käytöstäpoisto ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitus.

Ydinenergiain mukaisesti määräytyvä valvontaviranomainen (Työ- ja elinkeinoministeriö, TEM) päättää vastuunmäärän. Ydinjätehuoltovastuuseen liittyvät Teollisuuden Voima Oyj:n osakkaiden antamat omavelkaiset takaukset kattavat ydinjätehuoltovastuun kattamattoman osuuden ja vastuun ydinjätehuollon mahdollisista ennalta arvaamattomista menoista ydinenergiain mukaisesti. Pohjolan Voiman antama omavelkainen takaus on 87,0 (vuonna 2012 83,8) miljoonaa euroa.

20 Johdannaissopimukset

1 000 €	2013	2012
Valuutta- ja korkoriskin suojaamiseksi tehtyjen johdannaissopimusten pääoma-arvot ja käyvät arvot		
Koronvaihtosopimukset (nimellisarvo)	794 500	795 700
Käypä arvo	-2 894	-6 596
Valuuttajohdannaiset		
Terminisopimukset (nimellisarvo)	18 853	4 093
Käypä arvo	-222	-60

Rahoitusriskit

Rahoitustoiminnan tavoitteet ja riskit on määritelty rahoituspolitiikassa, josta päättää hallitus.

Jälleenrahoitusriskiä hallitaan rahoituslähteitä hajauttamalla, lainojen riittävän pitkällä maturiteeteilla ja tasapainoisella erääntymisaikataululla.

Lainavaluuttana käytetään pääsääntöisesti euroa. Mikäli lainoja nostetaan muissa valuutoissa, valuuttariski poistetaan johdannaissopimuksin. Korkoriskiä seurataan duraatiolla, joka kuvaa lainasalkun herkkyyttä korkotason muutoksille. Lainasalkun duraatiota hallitaan rahoituspolitiikan asettamissa rajoissa tarvittaessa johdannaissopimuksilla.

Yhtiössä pidetään tietty määrä likvidejä varoja, luottolimiittijärjestelyjä ja yritystodistusohjelmia likviditeettiriskin pienentämiseksi. Yhtiöllä on maksuvalmiutta turvaava 300 miljoonan euron suuruinen valmiusluotto, joka erääntyy vuonna 2016. Valmiusluotto oli 31.12.2013 kokonaan nostamatta. Lyhytaikaiseen rahoitukseen yhtiö käyttää pääsääntöisesti kotimaista 300 miljoonan euron yritystodistusohjelmaa.

Vapaa likviditeetti sijoitetaan turvaavasti ja tuottavasti instrumentteihin, joiden duraatio on korkeintaan 12 kuukautta. Sijoitukset pyritään hajauttamaan eri kohteisiin ja sijoituskohteet valitaan siten, että jälkimarkkinoiden likviditeetti on turvattu myös epäedullisissa olosuhteissa.

Pohjolan Voima Oy:n tytäryhtiöiden valuuttamääräisiin polttoainehankintoihin sisältyvää valuuttariskiä hallitaan Pohjola Voima Oy:n hallituksen hyväksymän hiilenhankintapolitiikan mukaisesti valuuttajohdannaisin, joiden toteutus ja hallinnointi on keskitetty emoyhtiöön.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Hallituksen voitonjakoehdotus

Emoyhtiö Pohjolan Voiman tuloslaskelma osoittaa tappiota 8 136 847,72 euroa.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tulos siirretään edellisten tilikausien tulostilille ja että osinkoa ei jaeta.

Helsingissä 27. päivänä helmikuuta 2014

Tapio Korpeinen
puheenjohtaja

Juha Vanhainen
varapuheenjohtaja

Kari Hannus

Kari Rämö

Jukka Hakkila

Tapani Sointu

Hannu Anttila

Rami Vuola

Lauri Virkkunen
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 19. päivänä maaliskuuta 2014

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT- yhteisö

Jouko Malinen
KHT

Tilintarkastuskertomus

Pohjolan Voima Oy:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Pohjolan Voima Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2013. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamista. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 19. päivänä maaliskuuta 2014

PricewaterhouseCoopers Oy

KHT-yhteisö

Jouko Malinen

KHT